MUZEJSKI RAVNATELJ
LJUBLJANA JUGOSLAVIJ

Št. 47 Poštnina poračunjena (Cl. C. cen la posta) V Trstu, v četrtek, 24. februarja 1927. Posamezna številka 20 cent. Letnik LII

List izhaja vsak dan razen ponedeljka. Naročnina: za 1 mesec L 8.—, za 3 mesece L 22.—, za pol leta L 45.—, celo leto L 75.—, v inozemstvo mesečno L 6.50 več. — Posamezna številka 30 stot. — Oglasnina za 1 mm prostora v širokosti 1 kolone trgovske in obrtne oglase L 1.—, za osmrtnice, zahvale, poročila L 1.50, oglase denarnih zavodov L 2.— za prvi stran L 2.—

EDINOST

Uredništvo in upravništvo: Trst (3), ulica S. Francesco d'Assisi 20. Telefon 11-57. Dopisi naj se pošiljajo izključno uredništvu, oglasi, reklamacije in denar pa upravništvu. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Last, založba in tisk Tiskarne «Edinost» Podurednštvo v Gorici: ulica Giosuè Carducci št. 7, I. n. — Telef. št. 327. Glavni in odgovorni urednik: prof. Filip Peric.

Pred odločitvijo v Šanghaju

Vesti, ki prihajajo sedaj s Kitajskega, govore o velikih zmagah kantonske vojske, ki je porazila čete šanghajskega guvernerja in je sedaj skoraj že pred vrati Šanghaja.

O Šanghaju, središču in metropoli kitajske trgovine, smo že obširno pisali tedaj, ko je kantonska vlada sporočila v svet, da bo v najkrajšem času pričela novo ofenzivo proti Šanghaju. Ta sklep Kantoncev je, kakor znano, dvignil mnogo prahu predvsem na Angleškem, kajti angleški trgovski krogi so spoznali, da preti njihovim interesom na Kitajskem velika nevarnost, če se bo južna nacijonalistična vojska spravila nad Šanghaj, najvažnejšo postojanko angleške trgovine v kitajskih vodah. Videli smo, kako se je Anglija v zadnjem času mrzlično pripravljala na obrambo svoje šanghajske koncesije, kako je pošiljala tja svoje vojne ladje, svoje čete in vojni materijal. Pa tudi druge države, Francija, Amerika in Japonska, so sledile zgledu Angležev ter ojačile svoje posadke v Šanghaju.

Vprašanje, za katero se sedaj zanima javno mnenje, obstoja predvsem v tem: Kakšno stališče bodo te posadke zavzele napram kantonskim četam, če se tem posreči zavzeti Šanghaj. Ali bodo Angleži, Japonci itd. sovražno nastopili napram kitajskim nacijonalistom ter se jim bodo postavili po robu? Spopad med Kantonci in med tujimi četami bi zamogel postati usoden za eno ali drugo stran.

To vprašanje dela brez dvoma mnogo preglavic tudi angleški vladi, ki se sedaj nahaja radi dogodkov na Kitajskem pred skrajno delikatnim vprašanjem: kako nastopiti napram Kantoncem. Če prizna kantonsko vlado, se zameri Pekingu; če je pa ne prizna, ne more pričakovati nikake popustljivosti s strani Kantoncev, kateri še zmerom izjavljajo, da hočejo obračunati s privilegiji, ki so jih toliko časa uživale tuje države na Kitajskem. Tudi bi ji oborožen nastop proti kantonski vojski po vsej verjetnosti nakopal samo novih skrbi; brez dvoma bi vsi Kitajci, toliko na jugu, kakor na severu, odločno nastopili proti takemu direktnemu vmešavanju v njihove notranje zadeve. Saj je znana stvar, da se Peking prav tako bori za emancipacijo Kitajske, kakor Kanton, čeprav se tudi med sabo kregata. V slučaju angleške oborožene intervencije pa bi se Kanton in Peking, domača nasprotnika, kmalu pobotala in nastopila proti vsiljivemu tujcu, kajti utrditev angleških pozicij na Kitajskem bi obema križala račune.

In, kakor vse kaže, se bo morala Anglija kmalu odločiti, kajti Kantonci so že pred vrati Šanghaja. Ako ne pride kmalu s kantonsko vlado do sporazuma glede angleške koncesije v Šanghaju, bo pač težko izogniti se oboroženemu spopadu, če vdrejo Kantonci v mesto.

Na vsak način: v najbližji bodočnosti bo prišlo do važnih odločitev v Šanghaju, če se spet ne zgodi kaj nepričakovanega. Kitajskim senzacijam smo se namreč že privadili. Vesti, ki prihajajo z daljnega vzhoda si čestokrat neverjetno nasprotujejo; danes zmagajo beli, jutri črni; danes je kantonska vojska v razsulu in se umika na vsej črti, jutri pa nas preseneti povsem nepričakovana vest, da so Kantonci porazili severne čete itd. Take nasprotujoče si vesti širita oba kitajska tabora, sever in jug, in to namenoma, v propagandne svrhe. Zato je prav, če je človek previden in oprezen ter ne dela prenagljenih računov o situaciji.

Kljub vsej previdnosti pa lahko z gotovostjo rečemo, da se kantonsko nacijonalistično gibanje vedno bolj širi z južnega dela Kitajske in da se kantonske čete sedaj pripravljajo na zavzetje Šanghaja.

Od načina, kako bo prišlo do zavzetja tega mesta, pa je v veliki meri odvisno zadržanje Anglije in s tem tudi nadaljnji razvoj dogodkov na Kitajskem. Kantonski nacijonalistični agitatorji so v Šanghaju povzročili splošno stavko in zadnje vesti pravijo, da se je pretežni del prebivalstva izrekel za Kantonce. V takem slučaju bodo kantonske čete vkorakale v mesto in do krvoprelitja najbrž ne bo prišlo. Še vedno pa ostane odprto važno vprašanje, ali bodo Kantonci, ko se polastijo Šanghaja, zamogli in hoteli preprečiti izgrede proti Angležem ter se tako izogniti oboroženemu spopadu z angleško posadko.

Novo zasedanje posl. zbornice

Začetek razprave o državnem proračunu

RIM, 23. (Izv.) Ko vstopa nekaj minut pred 16. uro v zbornico predsednik vlade, so tribune že dobro zasedene. Prvi minister se medtem razgovarja z nekaterimi poslanci. Kmalu po 16. uri vstopi v zbornico predsednik, ki takoj otvori prvo sejo spomladanskega zasedanja. Po prečitanju zapisnika poslednje seje prevzame besedo predsednik on. Casertano, ki podčrtuje v kratkem govoru dva važna dogodka, ki sta se odigrala v poslednjem času. Pred dnevi je bila slovesno otvorjena razstava v Tripolisu, prva razstava v sredozemskem kontinentu Afrike, ki dela Italiji veliko čast. Včeraj je preletel atlantski ocean junaški letalec de Pinedo. Za ta čin, ki je izraz moči in vere v svetlejšo bodočnost in simbol fašistovske odločnosti, je težko najti dovolj pohvalnih besed. (Predsednik vlade, poslanci in občinstvo se dvignejo s svojih sedežev in prirejajo letalcu de Pinedo dolgotrajne ovacije).

Sledijo spominski govori umrlim poslancem in senatorjem. Zbornica sprejema demisije iz stranke izgnanih poslancev: Lipani, Lucci, De Simone, Moreno in Spinelli. Po odgovorih na nekatere interpelacije in odobritvi številnih sprememb dekretov v zakone, prehaja zbornica k razpravi o proračunu ministrstva za javna dela. K besedi se oglašajo poslanci Leicht, Aldi-Mai, Pili, Sipari, ki razpravljajo o raznih lokalnih vprašanjih njihovih volilnih okrajev. Ob 18.30 zaključi predsednik sejo. Razprava o proračunu ministrstva za javna dela se bo nadaljevala na jutrišnji seji.

Danes ob 11. zjutraj so se vršili sestanki pokrajinskih poslanskih skupin. Na teh sestankih se je razpravljalo o važnejših vprašanjih splošno državnega in pokrajinskega značaja. Sklenjeno je bilo, da se bodo poslanci raznih pokrajin v velikem številu priglaševali k razpravam o posameznih proračunih.

Dooje poročil polkovnika De Pineda

Letalo zadobilo razne poškodbe

RIM, 23. (Izv.) Polkovnik de Pinedo je poslal ministru za aeronautiko z otoka San Fernando di Noronha sledeč raport, ki nosi datum, 22. februarja, ob 18.10 (po krajevni uri): «Danes ob 1. uri sem odletel iz Port Praia, ob 14.45 sem dosegel otok San Fernando di Noronha ter nadaljeval svoj polet proti Portu Natal. Radi nasprotnega vetra pa sem bil primoran povrniti se v San Fernando di Noronha da se izognem izčrpanju bencina. Vremenske prilike na atlantskem oceanu so neugodne. Aparati in motorji so v najboljšem stanju».

RIM, 23. (Izv.) Polkovnik de Pinedo je danes brzojavil s krova križarke «Barosso», zasidrane v zalivu otoka San Fernando di Noronha aeronautičnemu ministru sledečo vest: «Tekom pristanka letala v zalivu Svetega Antona, ki je bil izvršen s pomočjo tamkaj zasidrane brazilijanske križarke, je zadobila «Santa Marja» radi viharnega morja, ki je trčilo letalo ob križarko, razne poškodbe. Pričel sem takoj s potrebnimi popravili. Čim bo dopuščalo morje, bom takoj nadaljeval s svojim poletom.

Pred pričetkom razprave

proti komunističnim kurirjem

BOLOGNA, 23. (Izv.) Preiskovalni sodnik posebnega tribunala odvetnik Macio se je mudil pred dnevi v našem mestu, kjer je izpopolnil preiskavo proti takozvanim komunističnim kurirjem. Odvetnik Macio je po nekaterih razgovorih z raznimi uradniki pregledal številne zapisnike. Razen v našem mestu izvršenih aretacij je bil aretiran, kakor se semkaj poroča, tudi bivši poslanec Riboldi, ki je bil pravni zastopnik centralne komunistične skupine.

On. Cucco izgnan iz fašistovske stranke

RIM, 23. (Izv.) Tiskovni urad fašistovske stranke sporoča, da je generalni tajnik, čim je bil obveščen o rezultatu preiskave, katero je izvršil poslanec Galeazzi v Siciliji izključil iz stranke poslanca Alfreda Cucco.

«Cestni zakonik»

RIM, 23. (Izv.) Kakor doznava «L'Informatore della Stampa» sestavljajo italijanski avtomobilski klub in druga turistična društva načrt za takozvani «cestni zakonik», ki bo uredil potom dnevnih in nočnih signalov promet na vseh cestah v državi. Načrt bo predložen vladi v svrho eventuelne spremembe v zakon.

Smrt uglednega kirurga in senatorja

TORIN, 23. (Izv.) Danes ob 14.24 je tukaj umrl za pljučnico v starosti 72 let eden izmed najboljših italijanskih kirurgov senator Anton Carle. Pokojnik je bil ravnatelj kirurgične klinike in primarij-kirurg v mavricijanski bolnici.

Boj za Tanger

Potek francosko-španske konference v Parizu

PARIZ, 23. (Izv.) Francosko-španska konferenca glede Tangerja je zopet sklicana na sejo, kateri se pripisuje velik pomen. Seja se bo vršila jutri ali v petek, čim se povrne španski poslanik, ki predseduje španski delegaciji, iz Madrida. Tekom te seje bo predsednik francoske delegacije izročil španskim delegatom odgovor francoske vlade na špansko spomenico. Zatrjuje se, da bo francoski odgovor izrazil samo stališče francoske vlade in da ne bo stavil nikakih protipredlogov.

Optimizem, katerega je vzbudila včeraj v francoskem tisku in francoskih političnih krogih vest o demisiji španskega zunanjega mnistra, se je danes znatno zmanjšal. Vsi so namreč mislili, da namerava de Rivera potom demisije svojega zunanjega ministra najti sredstvo, da bi dal razpravi o Tangerju nove smeri.

Danes pa listi niso bili več tako optimistični, ampak se vprašujejo, ako ni morda hotel de Rivera po demisiji španskega zunanjega ministra, sam prevzeti portfelj za zunanje zadeve ter voditi osebno tangersko politiko v dosedanjih in morda še bolj poostrenih smereh.

Madžarski naučni minister bo prišel v Rim

BUDIMPEŠTA, 23. Madžarski naučni minister Klebersberg bo v bližnjih dneh odpotoval v Rim, kamor je bil povabljen s strani italijanskega prosvetnega ministra on. Fedele, da predava o kulturnih odnošajih med Italijo in Madžarsko. Obiskal bo tudi ministrskega predsednika on. Mussolinija.

Otvoritev oblastnih skupščin v Jugoslaviji

Ljubljanska oblast

LJUBLJANA, 23. (Izv.) Danes dopoldne se je izvršila otvoritev oblastne skupščine. Otvoril jo je starostni predsednik Josip Gostinčar, nakar je sledila verifikacija mandatov, volitev oblastnega predsedništva in odbora. Po verifikaciji se je izvršila zaprisega članov.

Pri volitvah predsedništva je bilo oddanih skupno 52 glasov, med njimi 13 praznih. Za predsednika je bil izvoljen dr. Marko Natlačen z 39 glasovi, za podpredsednika Gostinčar, za tajnike Peterlin, Lebinger in Majeršič, ki so prejeli po 40 glasov od SLS. Za dr. Puca kot podpredsednika je bilo oddanih 6 glasov od naprednega bloka; 6 glasov SKS in 1 glas socijalistov ostale glasovnice pa so bile oddane prazne.

Ker je bil veliki župan dr. Baltič brzojavno odpoklican v Beograd, je namesto njega otvoril oblastno skupščino vladni svetnik dr. Andrejka z ekspozejem o stanju ljubljanske oblasti, njenih poslih in napravah. Uvodoma je prečital ukaz o sklicanju oblastne skupščine.

Po govoru zastopnika velikega župana, je bil odposlan na predsednikov predlog brzojaven pozdrav kralju. Zatem so zastopniki skupščinskih strank podali svoje načelne izjave. V imenu naprednega kluba je dr. Kramer izjavil, da so poslanci naprednega kluba pripravljeni stvarno in lojalno sodelovati za povzdigo gospodarskega, socijalnega in kulturnega nivoja ljubljanske oblasti ter podpirati vsako akcijo, da prepusti državna uprava oblasti vse premoženje, ki je bilo v prvi prevratni dobi izročeno državni upravi.

Nato so se vršile volitve oblastnega odbora, v katerega so bili izvoljeni kot odborniki dr. Natlačen, dr. Brecelj, dr. Aglešič, dr. Milavec in Hauptmann. 6 glasov je dobil kandidat naprednega kluba dr. Kramer; člani SKS in socijalisti so oddali prazne glasovnice.

S tem se je zaključila dopoldanska seja. Popoldne se je seja nadaljevala. Izvolili so se skupščinski odbori in sicer za proračun in finančne zadeve, za uredbe in predloge ter za prošnje in pritožbe. Oddanih je bilo 53 glasov, za listo opozicije 12 (opozicija dobi v vsakem odboru po enega zastopnika), 42 pa za SLS, ki dobi po 4 zastopnike.

Končno je predsednik javil, da bo imel odbor za uredbe in predloge svojo prvo sejo v petek popoldne, nato pa je predlagal, da se seje oblastne skupščine odložijo do pondeljka, kar je bilo sprejeto. Prihodnja seja se torej vrši v pondeljek ob 10. uri dopoldne.

Mariborska skupščina

MARIBOR, 23. (Izv.) Na današnji seji oblastne skupščine je bil izvoljen za predsednika dr. Leskovar s 43 glasovi, ostalih 18 glasovnic je bilo oddanih praznih.

Po izjavah zastopnikov posameznih klubov se je seja zaključila in se je popoldne nadaljevala. Izvoljeni so bili oblastna samouprava in skupščinski odbori.

V Zagrebu

Spopad med radićevci in frankovci

ZAGREB, 23. (Izv.) Na otvoritveni seji zagrebške oblastne skupščine je bil izvoljen za predsednika radićevec dr. Maček. Po udanostni brzojavki kralju je zastopnik federalistov dr. Hanžek začel čitati neko izjavo. V dvorani je nastal silen hrup. Nobene besede ni bilo razumeti. Radićevci in frankovci so se začeli psovati. Končno pa je Stjepan Radić skočil med klopi frankovcev, zagrabil dr. Hanžeka za vrat ter ga pričel s pomočjo svojih pristašev riniti proti vratom. Nastal je splošen pretep, tako da je moral predsednik prekiniti sejo. Po zopetni otvoritvi je Stjepan Radić govoril o nalogah oblastne skupščine. Za njim so podali svoje izjave zastopniki ostalih strank. Pri izjavi federalistov se je prekanje ponovilo, tako da je bila seja zopet prekinjena. Po tretji otvoritvi je Stjepan Radić predlagal v oblastni odbor listo HSS, ki je bila z večino sprejeta. Izvoljeni so bili v celoti sami radićevci.

Primorsko-krajiška oblast

BEOGRAD, 23. (Izv.) Kakor poročajo iz Zagreba, je bilo v primorsko-krajiški oblasti izvoljenih v oblastno skupščino 30 samostojnih demokratov, 28 radićevcev, trije radikali in en jugoslovenski nacijonalist, izvoljen na skupni listi s samostojnimi demokrati.

Dopoldne so radićevci skušali doseči sporazum s samostojnimi demokrati, ki so pa odklonili, ker niso mogli sprejeti njihovo zahtevo po predsedništvu. Izvoljeni jugoslovenski nacijonalist je izjavil, da bo podpiral delo samostojnih demokratov in tako so imeli samostojni demokrati 31 glasov. Ker se je en radikal vzdržal volitev, je bil za predsednika izvoljen samostojni demokrat dr. Pera Zec, nakar je bila kralju odposlana vdanostna brzojavka.

Beograjska oblast

BEOGRAD, 23. (Izv.) V beograjski oblastni skupščini so se radikali zvezali z Nemci in Madžari ter so pri voltvah zmagali. Na popoldanski seji oblastne skupščine so bili izvoljeni skupščinski odbori v katerih so zastopani radikali po treh, samostojni demokrati po enem in davidovićevci po enem zastopniku.

Nova konferenca Male antante

se bo vršila tekom aprila na Češkoslovaškem

BEOGRAD, 23. (Izv.) Finančni minister dr. Perić je izjavil danes novinarjem, da je med zunanjimi ministri Male antante došlo do sporazuma in da se sestanejo v aprilu v Bratislavi. Bratislava pa še ni končnoveljavno določena za sedež konference. Radi tega bo jutri imel razgovor s češkoslovaškim poslanikom dr. Šebo, da se uredi tudi to vprašanje.

Katoliško gibanje na Francoskem

PARIZ, 23. (Izv.) Po vesteh, katere prejemajo tukajšnji katoliški krogi iz Rima, se tam nahajajo v tem trenotku zbrane na željo papeža številne francoske katoliške osebnosti. Kriza, katero preživlja katoliško gibanje na Francoskem, tvori predmet natančnim razpravam. Papež bo o tej zadevi sklepal, čim bo dokončal svoja posvetovanja. Vsekakor izgleda že sedaj, da sklepi svete stolice ne bodo poslabšali položaja, ampak da se bo poskušalo najti možnost sporazuma.

Ricciotti Garibaldi v Havani

HAVANA, 23. (Izv.) Polkovnik Ricciotti Garibaldi je prispel danes v Havano in se je takoj podal k predsedniku republike, da se mu zahvali za dovoljenje izkrcanja. Garibaldi je izjavil, da se namerava čimprej odpeljati v Združene države, ker upa, da mu bodo slednje dovolile vstop.

Ponarejevalci denarja

PARIZ, 23. Tukajšnja policija je te dni aretirala štiri ruske emigrante, ki so obdolženi, da so skušali razpečavati ponarejene ruske červonce.

Resen položaj na Kitajskem

LONDON, 23. Sinoči se je moštvo na neki kitajski topničarki, ki je bila zasidrana v bližini Šanghaja, nenadoma pobunilo, dvignilo je nacijonalistično zastavo kantonske vojske ter je pričelo obstreljevati kitajski del mesta. Kakih dvanajst granat je priletelo tudi v francosko koncesijo. Izmed tujcev pa baje ni bil nihče ranjen.

Panika v mestu je precejšnja. Izbruhnili so tudi nemiri, katere so menda izzvali nacijonalisti, ki hočejo pripraviti ugodna tla za prihod kantonskih čet. Sun-Čan-Fangova policija se je baje pobunila ter se izrekla za nacijonaliste.

Posadke tujih vlasti v Šanghaju so mobilizirane. Francoska koncesija je dobro zastražena.

Grozodejstva, ki jih je zakrivil šanghajski guverner Sun-Čan-Fang, ki je dal obglaviti že nepregledno vrsto ljudi, so izzvala med prebivalstvom mnogo strahu, a še večje ogorčenje. Sindikalne organizacije izjavljajo v svojih proglasih, da je Sun, ki je zakrivil toliko zverinskih zločinov, hujši od angleških imperijalistov. — Položaj šanghajskega guvernerja postaja zmerom bolj kritičen. Vrste njegove vojske, ki je štela 40.000 mož, se naglo redčijo, čeprav je Sun skušal vzpostaviti disciplino v vojski s številnimi smrtnimi obsodbami.

Vest o porazu guvernerja Suna je napravila v severnem kitajskem taboru globok vtis. Neki Čang-Tso-Linov general je te dni izjavil zastopnikom inozemskega tiska, da je Peking pripravljen vztrajati do skrajnosti v boju proti kantonskim nacijonalističnim komunistom. Čang-Tso-Lin je baje pozval iz Mandžurije mnogo svojih čet, ki jih bo poslal proti Šanghaju, ki ga hoče zasesti še predno bi se ga polastili Kantonci. Če bi pa njegove čete prišle prepozno, bo mandžurski diktator skušal ustaviti kantonsko vojsko ob reki Jang-Tse.

Amerika bo pričela pogajanja s Kitajsko

neodvisno od drugih držav?

LONDON, 23. (Izv.) Navzlic težkemu položaju v Šanghaju ostaja postopanje angleške vlade nespremenjeno. Njeno nadaljne postopanje zavisi od tega, kako se bodo zadržale kitajske armade.

Razgovor, katerega je imel včeraj v Parizu angleški poslanik s francoskim zunanjim ministrom, se tolmači v Londonu za poskus, da bi se doseglo sodelovanje obeh držav na Kitajskem.

Z druge strani je došlo semkaj poročilo o sklepu ameriške poslanske zbornice, s katerim se priporoča predsedniku Coolidgeu, da započne pogajanja s Kitajsko za zaključek pogodbe, neodvisno od drugih držav. Čeprav bo moral biti ta sklep odonata in nima vsled tega za sedaj nikakega praktičnega pomena, vendar je vzbudil v nekaterih londonskih krogih precejšnje razburjenje in veliko presenečenje, kajti tukajšnji krogi si stavijo vprašanje, s katero vlado, ki naj bi predstavljala vso Kitajsko, bi mogel Washington sklepati pogodbo.

Verski boji v Indiji

BOMBAY, 23. Tekom nekega spopada med hindujci in muslimani sta bili umorjeni dve osebi, 26 pa jih je bilo ranjenih. Policija, ki je intervenirala, je morala seči tudi po orožju, predno se ji je posrečilo razgnati razjarjene nasprotnike.

Drobne vesti

Nov poskus za polet preko Atlantskega oceana

Znani ruski letalec in konstruktor inž. Sikorski se pripravlja za nov direkten polet iz New-Yorka v Pariz. Kakor znano, se je Sikorski že lansko jesen odpravil na ta polet, toda takrat se je njegovo letalo, ki ga je vodil francoski letalec René Fonk, vžgalo še predno se je dvignilo od tal, in popolnoma zgorelo. Sedaj so letalec Fonk, tovarnar Chalton in odv. Mailov pričeli organizirati akcijsko družbo, ki naj bi gmotno podpirala ta drzni polet. V to svrho bo izdano večje število delnic za skupni znesek 150.000 dolarjev. Letalo, ki bo po zgradbi in velikosti enako onemu, ki se je ponesrečilo lansko leto, bo vodil tudi to pot letalec Fonk. Letalo bo opremljeno s tremi motorji po 400 konjskih sil. Fonk računa, da bo dovršil drzni polet — ako ga medpotoma ne doleti kaka nezgoda — v približno 32 urah.

Roparji na spodnjem toku Donave

Kakor poročajo iz Konstance, križari na spodnjem toku Donave dobro organizirana roparska tolpa, ki je strah in trepet tamošnjemu prebivalstvu, zlasti pa potnikom, ki potujejo po Donavi. Roparji napadajo najraje majhne ladje, s katerimi se ruski begunci vračajo iz Bolgarije v domovino, ker dobro vedo, da so ti reveži neoboroženi ter da se jim ne morejo postaviti po robu. Nedavno so razbojniki napadli veliko turško jadrnico «Bram», ko je komaj odplula iz Braile. Toda posadka se je postavila roparjem po robu in vnela se je huda borba. Končno pa se je roparjem, ki so bili v veliki premoči, posrečilo udreti na ladjo in jo zavzeti. Pomorščake so — kar jih je ostalo živih — trdno zvezali, jih naložili v dva čolna brez vesel ter jih prepustili valovom. Nato so ladjo oplenili in zažgali. Kmalu potem je izvedela za dogodek policija, toda lov, ki ga je priredila na roparje, je ostal brezuspešen. Zapuščeno posadko turške jadrnice je pozneje rešila neka romunska ladja.

Zdi se, da se roparji skrivajo ob bolgarski obali.

Naročajte „Edinost“

Na „šagri“ v Kalabriji

(Konec; prvi del gl. «Ed.» od 22. t. m.)

Že nekoliko mesecev se potikam po teh krajih, ali v največje priznanje Kalabrežem — moram napisati: nisem videl še pijanca v grapi, ne pijano-geometra, da bi meril ceste, sploh tu skoro gostilen ni, so pač le nekake kantine, ljudje na splošno pijejo malo. Če se pa opijejo, to pa le po oddaljenih, samotnih vaseh, tedaj pa mora biti mrlič zraven, kajti v pijanosti se jako radi stepejo. Reči pa moram, da ni takega popivanja menda nikjer na svetu, kot pri nas po gostilnah, kjer pijanec... pada iz gostilne v gostilno kot bi padal iz grape v grapo, dokler ni vseh dvanajstih do petnajstih obral v vasi, in se strezne šele v pondeljek zjutraj. Koliko svežega življenja zapijamo mi, koliko duševnih in fizičnih moči, koliko denarja vržemo proč, koliko nesreč si nakopljemo sami sebi, svojim družinam in svojim potomcem! Vsi smo enaki! V tem kroničnem pesimizmu pijemo, pijemo, pijemo. Je to veliko večja rakrana kot ples, je to naša narodna, že skoro neozdravljiva bolezen; do danes, čeprav sem preromal že lep kos sveta, še nisem videl tako popolnega pijanca, kot je Slovenec. Je to bridka resnica, ki si jo moramo povedati v obraz in drug drugemu v časopisu, na predavanjih, na sestankih, na cesti ...in celo v gostilnah, če ne, ne ozdravimo. Res da ponekod pijanost pri nas ne deluje v svoji najgrši obliki — surovosti, pri nas povzroča pijanost nekako melanholijo, otožnost, da celo neko prisrčnost, tako globoko in nežno, da se je v treznosti sramujemo, ustvarja morda za hip sladke vezi vzajemne skupnosti — **ali tudi to je bolezen.** Treba nam je trezne, krepke volje, vedrega obraza, veselih oči, jasnih čel in bistrih pogledov v bodočnost — **trezn**osti v pravem in prenesenem pomenu besede. Morda smo danes desetkrat večji pijanci, kot smo bili nekdaj, danes, ko naših vinskih pridelkov ne moremo dobro prodajati. Lepa prilika, polni, šumeči in tako vabljivo dišeči sodi, naša zlata in tako okusna ter nepremočna kapljica... vse to nas vedno bolj pogublja, uničuje našo odporno moč. Če hočemo govoriti o okrepitvi našega naroda: v fizičnem, kulturnem in gospodarskem ter moralnem oziru, če hočemo govoriti o njegovi bodočnosti, ne smemo iti preko te največje naše napake, ki se je vkoreninila v našo kri in meso. Pojdimo v boj proti pijančevanju — in bomo več storili za naš narod, kot pa razpravljajoč o stoterih drugih manj potrebnih stvareh. Vse je potrebno, ali to je **najbolj potrebno.** Kdorkoli je količkaj živel med našim ljudstvom, se bo tega zavedal in mi dal prav.

Kaj ne, malo preveč sem zarohnel. Pa kaj bi ne, saj sem tako energično in ogorčeno napisal te zadnje vrstice, da sem zlomil novo pero. Pa kako bi tudi ne! Mislil sem in mislil in pil mrzle brezalkoholne pijače, kajti solnce je žgalo, cesta je gorela in godba je igrala veselo «Valencio».

Vstopil sem v cerkev. Zjutraj je bila procesija — so mi pravili — zato je bila še vsa okrašena na prav bajen način. Pri vratih — ah tukaj pa zopet ne vem, ali bi pisal dalje, ali bi rajši odložil pero... Stvar je namreč zelo kočljiva in morebiti bi znal kakega vročega pobožneža razžaliti — ali po krivem. Na vratih je namreč stal — župnik. To še ni nič hudega, saj župnik in cerkev gre tako lepo skupaj, toda poleg župnika, za majhno kasirsko mizico je sedel še — mežnar. Tudi to še ni nič hudega... ali... ali, kako bi napisal, da ne bi razžalil ne teh, ne onih, ker resnično nočem žalitev, nočem razporov, sem za edinost... Hočem — bravo! — le napisati, da smo v tem oziru, kar se tiče župnika, cerkve in mežnarja pa vseeno na boljšem, kot Kalabreži... Kaj takega, kar sem videl, sem le nekoč v fantaziji gledal ob branju — kdo pa jih ni bral v svojem šestnajstem letu! — protiverskih knjig in šunt-romanov. Pa pustimo to, da bi v svoji klepetavosti ne zašel. Obrnil sem se do kmetiča, ki je stal poleg mene, ter se začel pogovarjati z njim.

«In tako, kako se kaj živi v Kalabriji?»

«E, tako, tako!»

«Letina kaže dobro?»

«Letos že... Če so olive, je, če obrode slabo, je bolj žavtova!»

«Torej ne rode vsako leto enako?»

«Kako leto rode, kako leto zopet ne!»

«In trta, vino? Kako gre vino!»

«E, gre drago. Tri na debelo, štiri na drobno!»

«Močno pa je, močno!»

«Da! Pa po kantinah je kršćeno!»

Hotel sem ga še kaj vprašati, toda govoril je v svojem narečju in skoro ga nisem dobro razumel. Stopil sem iz cerkve.

Zunaj je igrala godba odlomek iz «Rigoletta», veselo popevko «Ženska le vara nas»... Lepe južne rože so visele iz verand, žive rože z živimi očmi, okrog vasi pa se je tatinsko plazila noč in zibala oljke, limone in pomaranče v prijetno spanje, uspavanko pa je pel tej lepi zemlji — njen vsakdanji poletni večerni koncert, ki ima tako številni zbor med tisočerimi ščurki in dolgopernatimi kobilicami. — V črnih dolinah pa je v neskončni tišini ječala malarija s svojo strupeno sapo in napajala svoje komarje — svoje strupene, žive puščice...

Po vasi se je zablestelo... Luči... luči... «Fuochi» (rakete, ognji — zadnji kos programa). V svetlobi so se bleščale oči... tako mlade... tako polne življenja... kot bi hotele z raketami v neskončnost. Pred cerkvijo se je tiho in mirno nagrmadil hribček samih otroških glav, ki so jih bile same svetle oči... V tem labirintu neskončno lepe godbe in luči in svežih obrazov in milega neba, ki je viselo kot mehka svila nad našimi glavami, se me je polastilo tako neskončno hrepenenje, da bi preklal oblake in bi z nogo podiral gore, ki so zapirale na severu obzorje, in bi prišel v ono deželo, ki ji je kruh kamen, in bi ji podaril svoje roke... sveže, po delu koprneče roke, kot bi ji podaril nov stroj. Oh godba! Kadar ona živi in raja, bi pač delal, delal, delal...

Utihnila je. Iz množice, ki je posedla stopnice hiš, je zarajala — harmonika svojo skoro enoglasno, napol ubrano, enolično pesem, ki je bila podobna dihanju oddaljene zgubljene godbe, vriskanja in petja naših fantov na vasi... Po njenih stopinjah so plesali veseli moški kraj ceste.

Utonil sem v noč, sam, tih, v temi tema, v žalosti žalost. V mojem srcu pa je gorela sladkost in njen plamen je bil nadzemsko dobrikav in sladek kot poljub v največji ekstazi ljubezni.

Morda me je klical dom! Poklical je svojega goloba...

Jat.

DNEVNE VESTI

Stanovanjske komisije

Imenovano je bilo 12 poravnavnih stanovanjskih komisij, katerih naloga bo — na podlagi nedavnega sporazuma med zastopniki gospodarjev in najemnikov — da posredujejo poravnavno v najemninskih sporih med gospodarji in najemniki. Komisije bodo imele seje v mestni hiši in bodo začele delovati v najkrajšem času. Seje se bodo vršile popoldne od 5. do 8. ure.

Za predložitev spora imenovanim komisijam pošljejo prizadeti komisiji prošnjo, za katero se priporoča sledeče besedilo:

Alla
Commissione di conciliazione
Trieste (Municipio)

Fra l'inquillino Signor . . .
. . . di profesione . . . . .
ed il proprietario-amministratore Signor . . . . . .
pende controversia per . . . .
. . . . relativamente all'appartamento sito . . . . . .
composto di . . . stanze . . .
camerini e cucina.
L'affitto attuale ammonta a lire . . . . (. . . .) annue.
Il sottoscritto chiede pertanto che codesta on. Commissione voglia interporre i suoi uffici di conciliazione.
Trieste . . . . 1927.

Podpis:

Poravnavne komisije nimajo seveda razsodne oblasti, temveč obstoji njih naloga le v tem, da skušajo poravnati spor. Oni najemniki, ki dobijo odpoved stanovanja, naj radi tega istočasno vložijo priziv na preturi v ulici Sanità 19. Vzorci za take prizive so na prodaj po papirnicah. Priziv na preturo je treba napraviti v roku, ki je označen na pismu, s katerim je bila odpoved sporočena.

Širokost obročev na vozilih

Uradni list «Osservatore Triestino» je objavil te dni opozorilo občinskega komisarja v Trstu, da je z zadnjim dnem preteklega leta potekel rok, do katerega je še bila dovoljena raba vozov s kolesi, katerih obroči so bili ožji nego predpisuje čl. 17. kr. odloka od 31. decembra 1923., št. 3043.

Prizadeti se opozarjajo, da se bodo kršitve tozadevnih predpisov kaznovale po določbah čl. 19. omenjenega odloka. Voz, katerega kolesa ne bodo imela predpisanih obročev, bo zaplenjen in prizadetemu vozniku se vrne le proti kavciji 300 lir. Ta se mu vrne še le tedaj, ko dokaže, da je zadostil predpisom. Zadrži se mu pa, kolikor znaša globa, in sicer najmanj 25 lir, a lahko doseže globa tudi 300 lir.

To opozorilo se nanaša na vozniške (furmanske) vozove in o določbah glede širine obročev smo že ponovno pisali. Objavljamo danes zopet te predpise. Predpisana širina kolesnih obročev pri vozovih, ki jih vleče živina, je sledea:

a) Za vozove na dve kolesi:
mm. 40 (najmanj) pri kosm. težini 6—10 q
mm50 (najmanj) pri kosm. težini 10—15 q
mm 60 (najmanj) pri kosm. težini 15—20 q
mm. 100 (najmanj) pri kosm. težini 30—40 q
mm. 120 (najmanj) pri kosm. težini 40—50 q

b) za vozove na štiri kolesa:
mm. 40 (najmanj) pri kosm. težini 10—15 q
mm. 60 (najmanj) pri kosm. težini 15—30 q
mm. 80 (najmanj) pri kosm. težini 30—50 q
mm.100 (najmanj) pri kosm. težini 50—80 q.

Kmetijski vozovi, ki se rabijo samo za prevažanje na polje in s polja do doma, so oproščeni teh predpisov še vse letošnje leto. Če pa se ne rabijo samo za kmetijsko delo, temveč tudi za vozniške svrhe, morajo imeti že sedaj predpisane obroče.

Opozarjamo končno tudi na določbo, da morajo imeti kolarji posebno dovoljenje svoje obrti. Prošnja za to dovoljenje se dela na prostem papirju ter se vlaga na prefekturi.

Kolarji morajo napraviti pri novih vozovih kolesne obroče v predpisani širini. Istotako pri tistih vozovih, ki se jim popravijo kolesa. Obroči se merijo na ploskato, t. j. preden se zarobijo.

Tisti kolarji, oziroma prodajalci vozov, ki prestopijo te določbe, bodo naznanjeni sodišču ter kaznovani z globo od 50 do 300 lir ter z zaporom. V slučaju ponovitve prestopka je najmanjša globa 200 lir in dovoljenje se odvzame za dobo najmanj 6 mesecev. Pri ponovni prekršitvi mora nadalje prefekt takoj po naznanjenem prestopku ustaviti izvrševanje obrti in prodaje. Lahko pa stori to tudi pri tistih, ki prej še niso bili kaznovani. Končno odvzame lahko prefekt vedno, tudi po eni sami obsodbi, obrtno dovoljenje, seslišavši mnenje urada civilnega genija.

Proti ukrepom prefekta je dovoljen priziv na ministrstvo za javna dela, kateri se mora vložiti v 15 dnevih od vročitve ukrepa. Vložitev priziva ne daje pravice, da bi ostala obrt odprta do odločitve.

Vse voznike in kmetovalce opozarjamo še, da morajo vsi vozovi imeti kovinasto tablico z imenom lastnika in občine; poljski ali kmetijski vozovi morajo imeti napisano na tablici še «carro agricolo», se smejo rabiti samo za kmetijska dela in ne smejo biti težji (voz in tovor) nad 20 kvintalov če so na dve kolesi, a ne nad 30 kvintalov, če so na štiri kolesa.

Občni zbor državnih upokojencev

V nedeljo, dne 6. marca t.l., ob 10. uri se bo vršil v dvorani Tartini v ulici Carducci št. 24, I. nadstr. levo, letni občni zbor udruženja državnih upokojencev Julijske Krajine v Trstu s sledečim dnevnim redom:

1) Prečitanje in odobritev zapisnika o generalnem kongresu z dne 17. januarja 1926;
2) Poročilo o društvenem delovanju;
3) Volitev novega predsednika;
4) Volitev novih članov odbora na podlagi čl. 10 društvenega pravilnika;
5) Odobritev novega društvenega pravilnika;
6) Slučajnosti.

TRAMVAJ

Ker mi je gospod urednik objavil dopis o kinematografih, prehajam danes na tramvaje.

Naj mi kdo ne reče, da sem večni nezadovoljnež, ker mislim, da so pritožbe upravičene, pa pozivam ob tej priliki tudi druge, naj kritizirajo; združeni in ponovni protesti bodo morda kaj zalegli.

Torej tramvaji, pravzaprav zveze!

Namen naših mestnih očetov je, da preskrbe Trstu najboljšo tramvajsko omrežje, in priznati moram, da se jim je v kratki povojni dobi posrečilo doseči najlepše uspehe. Nedostatek pa tiči v tem, da se prav vse linije stekajo na Korzo. Saj je tudi ulica Carducci mestna arterija, žila odvodnica, ki pelje v nič manj važni kvart, zato bi bilo umestno, da bi vagoni št. 1 tekli iz Sv. Sobote do centralne postaje po ul. Carducci, kakor smo bili vajeni mnogo mesecev. Ta reorganizacija tramvajske službe nas je v resnici neprijetno zadela.

Pa še nekaj. Od Sv. Ivana vse polno vagonov prihaja v mesto: št. 2, 3, 7, 9 in kaj vem še kateri; iz Sv. Sobote mimo pokopališča in preko Sv. Jakoba pa samo št. 1, kar je za tako obljudeni del mesta in predmestja premalo, oziroma preredko. Torej naj bi tramvajska uprava upoštevala to željo in organizirala za št. 1 pogostejšo službo in direktno do postaje po ulici Carducci; po Korzu pelje itak preveč tramvajev. Ac.

Pokojnine železničarjem

Opozarjajo se železniški upokojenci, da bo izplačevala železniška uprava pokojnine v torek 1. marca samo od 9.30 do 10.30.

Skrivnost dneva dobiva jasne oblike.

Te dni se je večkrat čital datum 27. t. m. v člankih, ki so imeli skoro nekaj skrivnostnega na sebi. Omenjala se je Dreherjeva palača, zvezda repatica in še mnogo drugega. Zvedeli smo pa, da namerava ta dan v dvorani v Dreherjevi palači neko društvo prirediti nekaj lepega velikega, nekaj, kar gotovo ne bo mnogo zaostajalo za «Cavalchino» v Verdiju. Že iz skrivnostnega vabila, ki je bilo privezano na trompeto internacijonalnega sodnika g. Podbreza, smo razvideli, da se pripravlja nekaj imenitnega.

Brali smo: dostojen kostim ali večerna obleka. To bo senzacija dneva. Kdor nima vabila naj se hitro potrudi do imenovanega sodnika, kajti število teh je omejeno.

Torej v nedeljo!

Iz tržaškega življenja

Huda nezgoda pri delu.

V neki hiši, ki jo grade v Škorklji, so včeraj popoldne delavci imeli vzidati v kleti velik kotel za centralno kurjavo. Pri tem delu, pri katerem sta bila zaposlena tudi 37-letni zidar Ivan Minca, stanujoč na trgu Ospedale št. 4, in 35-letni podajač Josip Martincich, stanujoč v ulici Pondares št. 5, se je pripetila huda nezgoda, ki bi bila skoro imela tragične posledice. Ko so spuščali kotel, težek kakih 7 stotov, s pomočjo posebnega škripca v klet, se je nenadoma utrgala pri škripcu veriga in kotel je treščil z višine kakih 2 metrov na tla. Le čudežnemu naključju se je zahvaliti, da ni padel na delavce, ki so delali spodaj v kleti, in jih zmečkal. Vendar pa je pri padcu dregnil Minco in Martincicha, ki nista utegnila tako naglo odskočiti, ter ju hudo poškodoval. Na lice mesta je bil nemudoma poklican zdravnik rešilne postaje, ki je dognal, da ima Minca poškodovano hrbtenico — zlomljeni sta mu bili dve vretenci — in notranje poškodbe; Martincich jo je izkupil bolj poceni; zadobil je številne, a nenevarne poškodbe in praske na raznih delih telesa. Po prvi pomoči sta bila ponesrečenca prepeljana v mestno bolnišnico, kjer so ju sprejeli v kirurgični oddelek. Ako ne nastopijo kake komplikacije, bo Minca ozdravil v 4—5 tednih, njegov tovariš pa bo lahko zapustil bolnišnico že čez 5—6 dni.

Izjalovljeno tatinsko podjetje dveh drznih žeparjev.

Jakončič Anton iz Vipolž na Goriškem je prišel včeraj v družbi dveh domačinov po opravkih v naše mesto. Hotel si je namreč preskrbeti potne listine za izselitev v Avstralijo. S tem namenom se je podal k uradu paroplovne družbe «Lloyd Sabaudo» na Corso Cavour. Ko je čakal pred uradom, da pride na vrsto, se mu nenadoma približa mlad moški, mu seže naglo v notranji žep jopiča ter mu z veliko spretnostjo ugrabi hranilno knjižico Kmetske posojilnice v Ljubljani, glasečo se za znesek 20.000 avstrijskih kron Nato se lopov spusti v beg proti trgu Libertà; sledil mu je njegov pajdaš, ki je do tedaj stal nekoliko vstran. Jakončič in njegova tovariša, po imenu Rudolf Terpin in Romuald Makuc, so se spustili za lopovoma. Enega, in sicer tistega, ki je ukradel knjižico, so dohiteli na vrtu pred postajo in ga s pomočjo nekega stotnika in drugih ljudi, ki so se pridržali zasledovanju, zadržali; drugemu se je pa posrečilo zbežati. Lopov je bil odveden na bližnjo postajo finančnih stražnikov, kjer je bil zaslišan. Tam so bili zaslišani tudi trije izseljenci in Jakončič je dobil nazaj svojo hranilno knjižico, ki jo lopov ni utegnil oddati svojemu pajdašu, kakor je očividno nameraval. Po zaslišanju je bil tat, 26-letni Silvij Prinz iz Trsta, odveden v zapor.

Huda posledice padca na ulici.

Ko se je 27-letna Adele Rosso, stanujoča v Čarboli zg. št. 31, včeraj predpoldne vračala domov po ulici Bernini, se je na tamošnjih stopnicah spotaknila in padla tako nesrečno, da si je hudo pobila po glavi ter si pretresla možgane. Mimoidoči so priskočili ponesrečenki na pomoč in jo spremili v bližnjo lekarno, kamor je kmalu potem prihitel zdravnik rešilne postaje. Ta je podal nesrečni ženski potrebno pomoč, nakar je bila reva prepeljana v mestno bolnišnico, kjer so jo sprejeli v nevarnem stanju v kirurgični oddelek.

Tatvina kolesa.

Albert Frandolin, stanujoč v ul. Cologna št. 54, je predvčerajšnjim javil na kvesturi, da mu je zmanjkalo kolo, vredno 300 lir, ki ga je pustil za kratek čas brez nadzorstva na ulici.

TELESNA VZGOJA

SPORT

SPORTNO UDRUŽENJE

Uradno poročilo.

Seja dne 22. februarja.

Komisarji za nedeljo 27. februarja: Trstenik: g. Koruza; Obzor g. Pavlovič, Herpelje g. Zajec, Bazovica: g. Pertot.

Opozarjajo se gg. komisarji, ki niso odborniki O. S. V. da se morajo udeležiti odborovih sej ter podati poročila o poteku tekem na igriščih. V slučaju, da so zadržani, morajo podati pismeno poročilo.

Concordia: zavrača se pismo z dne 18. radi nekorektne oblike.

Obzor: odvzemlje se na predlog članice izkaznica igralcu Škilanu; (izključen iz društva.)

Adria: odvzemlje se izkaznica igralcu Golobiču radi kršitve člena št. 7 pravilnika nog. prvenstva.

Izključen odbornik: Izključuje se iz Sportnega Udruženja g. Sancin. Poziva se, da vrne izstavljeno mu sodniško in odborniško legitimacijo.

Novi člani: sprejemajo se igralci: Žerjal Srečko in Abram Ivan oba za M. D. Rocol.

Prvenstvene tekme leta 1926-27. Da se vzpodbudijo posamezne čete k boljšemu delovanju, se določajo sledeče nagrade:

Vsem igralcem čete zmagovalke I. divizije: velika srebrna svetinja vsem igralcem čete zmagovalke II. div.: mala srebrna svetinja.

Tehnično Vodstvo Hazana.

Turnir za ploščo S. U.

V nedeljo 27. t. m. se vrše sledeče tekme: Igrišče Adria ob 13. uri Adria - Rocol sodnik g. Pavlovič. Igrišče Obzor ob 10. uri Sparta - Prosveta sodnik g. Kjuder.

Komisar.

Tehnično Vodstvo Lahka atletika.

Prvenstveni Cross-country.

Letošnjo sezono otvorimo s prvenstvenim Cross-country. (5 km), ki se bo vršil dne 20. marca. Kraj odhoda objavimo, ko bo komisija določila progo. Opozarjamo vse prizadete atlete, da bo menda ta edini Cross-country v tej sezoni, ker bo pozneje moralo T. V. polagati vso važnost na ostale panoge.

Čas za vpisovanje je do 16. marca. Komisar.

Tehnično Vodstvo Nogometa

Uradno poročilo.

Odobrene tekme: Prosveta — Obzor 1-1, Zora — Adria 0-1. Concordia — Tommaseo 0-2 (forfait), Opčine — Jadran 0-2 (forfait).

Ukor igralcem: Igralec Vrbec N. S. D. Adria dobi ukor radi žaljenja sodnika.

Članice: Se ponovno opozarjajo, da mora imeti vsaka tekmujoča četa, na igrišču lastno žogo.

Nedeljske tekme: Igr. Obzor: Obzor - Zora ob 15. uri; igr. Trstenik: Tommaseo - Adria ob 15. uri; igr. Adria: Concordia - Prosveta ob 15. uri; igr. Herpelje: Jadran - Sv. Ivan ob 14.30 uri; igr. Adria: Val - Rocol ob 13.30 uri; igr. Bazovica: Opčine - Bazovica ob 15. uri.

Redovanje I. divizije:

Adria	8	7	1	—	24	4	15
Obzor	8	6	2	—	25	4	14
Tommaseo	8	5	1	2	13	10	11
Prosveta	8	4	1	3	21	9	9
Concordia	8	3	—	5	6	15	5
Zora	8	1	—	7	3	25	2
Sparta	12	—	—	—	6	31	0

Redovanje II. divizije:

Bazovica	7	5	—	2	15	7	10
Jadran	7	5	—	2	12	7	10
Rocol	7	5	—	2	15	10	10
Ivan	7	5	—	2	14	10	10
Val II	7	3	1	3	14	12	7
Opčine	7	2	—	5	6	13	3
Primorje	12	—	—	—	5	22	0

Koledar retour-tekem II. divizije:

I. nedelja: Igr. Herpelje: Jadran-Sv. Ivan; igr. Bazovica: Opčine-Bazovica; igr Adria: Val-Rocol.

II. nedelja: Igr. Obzor: Rocol-Jadran; igr Adria: Sv. Ivan-Bazovica; igr. Bazovica: Opčine-Val.

III. nedelja: Igr. Bazovica: Opčine-Rocol; igr. Herpelje: Jadran-Bazovica; igr. Trstenik: Val. Sv. Ivan.

IV. nedelja: Igr. Obzor: Rocol-Bazovica; igr. Adria: Sv. Ivan-Opčine; igr. Trstenik: Val-Jadran.

V. nedelja: Igr. Adria: Sv. Ivan-Rocol; igr. Herpelje: Jadran-Opčine; igr. Bazovica-Val.

T. V. N.

Savez sodnikov.

Sodniki za nedeljske tekme:

Igr. Obzor: Obzor-Zora g. Kraljič; Igr. Trstenik: Tommaseo-Adria g. Plesničar; Igr. Adria: Concordia-Prosveta g. Bernetič; Igr. Herpelje: Jadran-Sv. Ivan g. Kravos; Igr. Adria: Val-Rocol g. Novak; Igr. Bazovica: Opčine-Bazovita g. Pertot. S. S.

Igrišče v Rocolu.

OBZOR - ZORA.

V nedeljo 27. t. m. se srečata v prvenstveni tekmi četi goriomenjenih društev. Četa Adrie je preteklo nedeljo z veliko težavo poraźila mlado četo Zore, katera pa ne bo vsled tega izostala, temveč bo napela vse svoje moči tudi v nedeljo in bo tako dala četi Obzora precejšnjega dela.

Kdo bo v resnici zmagal? — Videli bodemo v nedeljo.

Pred to tekmo se srečajo rezerve Obzora z rezervami C. S. Pro Servola. Ta tekma začne ob 13.30.

Igrišče v Rocolu bo torej nudilo našemu ljudstvu dve nadvse zanimivi tekmi.

V nedeljo torej vsi tisti, ki ljubite šport, na igrišče v Rocol!

D. K. N. Tommaseo

Danes se vrši za vse nogometaše obvezen training ob 14.30. V. N.P.

S. D. Adria.

V soboto zvečer je sestanek vseh članov. Posebno zahtevam udeležbo nogometašev! Sestanek se vrši ob vsakem vremenu!

Sportni vodja.

Vesti z Goriškega

Goriške mestne vesti

Obvestilo

Obveščajo se vsi oni slovenski stariši, ki so dejali svoje sinove v zavod Dante Alighieri v Gorici, da naj ne pošiljajo svojim sinovom - dijakom slovenskih knjig, ker jih jim vodstvo zavoda pleni. Vodstvo zavoda namreč ne dopušča dijakom čitanje slovenskih knjig.

Važni komisijski pregledi za nove električne napeljave v naši deželi

Anonimna družba za zgradbo električnih napeljav v vzhodni Italiji je vložila celo vrsto prošenj za izpeljavo električnih napeljav po naših krajih. Prošnjam je predložila načrte napeljave z zemljiškimi parcelami preko katerih bodo vodila napeljave ter seznam posestnikov dotičnih parcel. Ti načrti so bili razpostavljeni v posameznih občinah in je vsak imel pravico priglasiti svoje pomislike v dobi dvajsetih dni.

Te napeljave bodo napeljane v sledeče kraje:

1) iz Salone ob Anhovem v Kanal;
2) Iz Solkana v Šempeter pri Gorici.
3) Med Šempasom in Mirnom.
4) Med Slapom pri Vipavi in Postojno.

Komisijski pregled za prvo progo Salona-Kanal se bo vršil dne 26. marca 1927 ob 10. uri z izhodiščem na kanalskem županstvu, za drugo progo Solkan-Šempeter bo komisijski pregled dne 30. marca 1927 ob 9. uri z izhodiščem na bivšem solkanskem županstvu, za tretjo progo Šempas-Miren bo komisijski pregled dne 5. aprila 1927 ob 10. uri z izhodiščem na šempaskem županstvu, za četrto progo Slap-Postojna bo komisijski pregled dne 12. aprila 1927 ob 10. uri z izhodiščem na slapskem županstvu.

Ker bodo vodila te električne proge preko polj, travnikov, vinogradov in gozdov je dobro, da se vsi zainteresirani posestniki vsaj prijavijo in udeleže komisijskega pregleda ako že niso prijavili razpostavljenim načrtom. Ni pač vseeno imeti one železne stolpe sredi njive ali pa vinograda kot pa na kraju. Vsaj pri komisijskem pregledu jim bo mogoče priglasiti svoje tehtne razloge za gotove delne premembe proge.

Šestnajsti cenik glavnim jestvinam v predaji na debelo.

Tozadevna komisija pri goriški trgovski zbornici pod predsedstvom komisarja g. Antona Orzana je priobčila šestnajsti cenik glavnim jestvinam na debelo na goriškem trgu izza dne 21. februarja 1927. Cene so sledeče: riž boljše vrste od L 200-205; riž navaden od L 195-200; rumena turščična moka od L 110-112; navadne testenine (vštevši zaboj) od L 320-325; sladkor v kristalih od L 690-693; semensko olje od L 750-760; domača slanina od L 825-850; amerikanska mast od L 810-820; domača mast od L 780-800; navadna kolonijalna kava od L 2150-2200; polenovka od L 440-445; ječmen št 10 od L 190-195; fižol druge vrste od L 150-160; fižol prve vrste od L 185-190; krompir L 80. V teh cenah ni všteta užitnina.

Sklepi pokrajinskega upravnega odbora iz seje dne 22. febr. 1927.

a) Zadeve, ki so se odobrile:

Ustje: Davek na obrt in davek na patente;

Vrtovin: Davek na vozila in služinčad;

Šturje: Davek na patente in obrt;

Sovodnje: Dobrodelno udruženje: proračun za 1926.—1928.;

b) Zadeve, ki so se odložile:

c) Razni ukrepi:

Tolmin: Vspostavitev po poplavi poškodovanih del; oddaja beneških obveznic (se odloži).

Prva in edina letošnja pustna družabna prireditev mladine v Gorici

Na pustni torek zvečer se bo vršila edina pustna družabna prireditev goriške slovenske mladine v Trgovskem domu. Kdor ni dobil še vabila, naj se zglasi pri g. Lojzu Komjancu, Via S. Chiara 6.

ŠEMPETER PRI GORICI

Naša cerkev

Ko človek gre nekoliko više pod Sv. Mark, se nehote ozre v krasno goriško okolico in na novo sezidane vasi. Ko vse to opazuje, vidi lepe skupine okoliških vasi na sredi s ponosno cerkvijo in z zvonikom, kakor krasno čredo ovac s ponosnim pastirjem. Samo v Šempetru vidi raztresene hiše in zdi se, ko je tako blizu mesta, da je vse skupaj mesto. Zaman upira oči po cerkvi. Tudi mi Šempeterci bi lahko imeli svojo krasno cerkev, a po krivdi nekaterih imamo še — razvaline in še te so — odstranili.

Hoteli smo imeti cerkev z dvema zvonikoma, a če bo šlo tako naprej, je ne bo niti z enim. Menda bi bil čas, da se za to odgovorni ljudje nekoliko več pobrigajo, da bi mi dobili že davno zaželjeni duševni hram. Pregovor pravi: «Bolje pozno kakor nikdar». — Šempeterci.

IZ ŠMARIJ.

Slovo od učitelja.

V četrtek t. j. 17. t. m. nas je zapustil nam vsem priljubljen g. učitelj Lasič. V ta namen je priredil tudi dan pred odhodom poslovilni večer, na katerega je povabil vse svoje pevce, domačo godbo, kateri je bil tudi učitelj, ter ožje prijatelje. Ni dolgo služboval pri nas, a se je vsem zelo priljubil; bil je ljudski učitelj v pravem pomenu besede, ker ni skrbel samo za vzgojo v šoli, ampak tudi izven nje. Tako, da ga bodo pogrešali vse domače kulturne in gospodarske ustanove. Skoraj gotovo nam ostane nenadomesten.

Kaj je bil on nam, bodemo čutili šele sedaj, ko smo ga izgubili iz svoje srede. Da je bil res priljubljen, je pričalo tudi ljudstvo ob njegovem odhodu, katero ga je ginjeno spremljalo do postaje.

Želimo mu obilo sreče na njegovem novem mestu, ter se najiskrenejše zahvaljujemo za njegovo požrtvovalno delo pri nas in kličemo: Bog ga živi! Domačini.

LIVEK.

Požar in zimski šport.

Dne 12. t. m. v ranih urah okrog dveh, je nenadoma izbruhnil ogenj v mlekarni pri Plohu. Ko so prvi zapazili ogenj in preden so prišli bliže, je že bil ogenj gospodar strehe, tako, da ni bilo misliti več za gašenje poslopja samega, pač pa le na obrambo sosednih poslopij, katera pa niso bila v veliki nevarnosti, ker je pihljal na srečo nasprotni veter. Ker se je vnel ogenj v prvem nadstropju, so se rešili v pritličju vsi mlekarski stroji in posoda, kakor tudi sir in maslo.

Vzrok požara je bila baje žerjavica v pepelu. Navada je bila, da so shranjevali pepel v lesenem zaboju v prvem nadstropju; temu je bilo gotovo primešano tudi kaj žerjavice, da je to počasi tlelo in gorelo, tako, da je prišlo neopaženo do požara.

Vsa škoda znaša okrog 12.000 L, katera na žalost ni krita z zavarovalnino - **kar bodi v opozorilo vsem mlekarnam.**

Snega imamo še veliko, posebno na senčni strani, da bode še za par nedelj preskrbljeno za zimski šport - smučanje. To zimo so nas obiskali vsako nedeljo ali praznik, celo ob delavnikih smučarji iz Čedada.

Dne 6. t. m. so imeli med seboj tekmo, h kateri so povabili tudi dva domačina, katera sta prismukala prva na cilj in stem dobila prvi dve darili.

Za dan 27. t. m. je zopet določena tekma, ako bode sneg tako dobrotljiv in usmiljen, da nam ne izgine. Znaki kažejo, da se ta šport pri nas udejstvi in razširi, saj so vsi prepogoji dani glede lege kraja, kot je bilo že objavljeno od treh gg. smučarjev iz Gorice v «Edinosti» od dne 4. februarja, zakar jim bodi tem potom izrečena zahvala.

Liktorskega posojila je bilo v tukajšnji občini podpisanega, kolikor je znano — 13.800 L.

ČADRG.

V «Goriški straži» z dne 11. 2. št. 12. nam nekdo očita veliko sebičnost glede skupnih zemljišč. Iz dopisa se da sklepati, da smo pravi tirani, ki svojim domačinom kratimo pravice. Ali stvar ni taka! Prav trdi dopisnik, da naj se zemljišče pravično uživa. To smo vedno hoteli. Dobro naj premislijo novi hišniki, kaj so zahtevali od nas! Tudi oni bi branili z isto vnemo svoje pravice, če bi bili na našem mestu. One naše lastnine», katerih se ni smel nihče dotakniti kot pravih lastnin, obsegajo le majhen del skupnih zemljič. Te hranimo in jih hočemo obdržati, vse drugo pa uživajo vsi enako kot jim je drago in novi hišniki najraje še več, dasi so njih naklade neznatne. Če bi bilo že zgodaj vpeljano vknjiženje, bi bile te lastnine najbrže že vknjižene.

Nič se ne delamo lepi, suha dejstva smo pisali. Ker nam je neznana tista temna stran, bi nam bilo zelo ljubo, če bi nam jo g. dopisnik osvetil. Nismo tako zakrknjeni grešniki, da bi se ne poboljšali, če smo grešili.

Kar se pa tiče nergača, nismo le mi nezadovoljni, marveč večinoma vsi Čadržani. To sam lahko prizna, če trezno pogleda nekoliko nazaj v svojo preteklost. Seveda mu sedaj nekateri slepo slede, ker jih mami z obljubami; toda tudi ti so bili svoj čas nestrpni nanj. Sedaj pa mislijo, da jim on pridobi večji kos. Toda žai, priznati se mora, da on nima ne pri skupnih zemljiščih ničesar in ne v občini. Čudimo se, da ga je g Marsan, občinski komisar, imenoval v občinski zastop.

BOVEC

Razmere v naši občini

Čudna so božja pota, vendar pa še čudnejši so ukrepi našega in okoliških občin predstojnika. — Prezremo marsikatere čudne odredbe, pogrešene ukrepe, ki mnogokrat niso preživeli celodnevnega obstoja. Oglasiti se pa moramo, ko vidimo, da se hoče zaigrati nekaj, kar nam je vsem Bovčanom najbolj pri srcu — edini gozd v bližini (6 km), in to baje samo za kritje proračunskega primanjkljaja. Kakor čujemo, se hoče dražbenim potom prodati vse, kar je za seko sposobnih drv iz Golobarja po ceni L 4 ali L 6 za m³ Najbrže gospodu občinskemu upravitelju ni znano, da so gozd, kakor tudi vsa ostala, takozvana občinska zemljišča last onih posestnikov - hišnih gospodarjev, ki so leta 1868. od erarja (glej Ablösungsurkunden ex 1871 Statthaltereiarchiv - Triest) odkupili in plačali v 10 letnih obrokih. Upravo kupljenih gozdov in zemljišč so posestniki, oziroma gospodarji poverili občini. Vrhu tega pa živeče priče še vedno lahko potrdijo in povedo, da so morali gospodarji pozneje zgrajenih hiš, in to do najnovejše dobe, odkupovati to pravico do uporabe gozda z 90 goldinarji. Obstojajo pa še drugi dokazi novejšega datuma, ki jih bomo po potrebi uporabljali. Pozablja se pri tem ukrepu popolnoma dejstvo, da bi gornja količina zadostovala občanom, ako upoštevamo, da rabi vsaka 233 družin iz občinskih gozdov letno en seženj drvi = 800 m³ za 5 oziroma 7 in še več-letno dobo. Pozablja se tudi, da nam je dajala občinska uprava v prejšnjih časih povprečno 1 ali 2 sežnja drvi po L 115, kar bi odgovarjalo L 32 za m³. Ničesar se ni v par letih spremenilo in vendar moramo plačevati drva iz tvrdkam prodanih gozdov po L 50 da celo L 53 za m³.

Ubogi bovški davkoplačevalec bo moral dati podjetnikom masten dobiček, mesto da si spravljanje sam oskrbi, in s tem 90% plačila prihrani. Neglede na to, pa vprašamo: Kaj pa potem?

Znanstveno je ugotovljeno, da gozdovi dorastejo komaj v 90 letih. Kam naj bodo hodili občani med tem časom po potrebno kurivo? Ali naj se bo ljudstvo posluževalo servitutnih pravic, katere nam sicer danes že druge občine negirajo, v 30 km oddaljeni zadnji Trenti, ali Moženški dolini, ali Vrsniku, kjer niti dovoznih pota ni in ne bo nikdar?

«Warum in die Ferne schweifen, sieh' das Gute liegt so nah.» (Goethe). Pravijo: dandanes je vse mogoče, vendar pa še nismo čuli, da se že lahko kuha kosilo ob luninem svitu.

Prejšnji župani in občinski sveti kot upravitelji so nam odločno odklanjali vsak najmanjši nakaz drvi iz Golobarja. Danes znamo šele ceniti ono redko srečo — ko je občina oddelila vsaki družini eden ali dva sežnja lepih drvi iz tega gozda.

No, mogoče se pa misli izenačiti pokrajinsko sliko, češ, če je že ozadje golo, naj bo še ospredje gladko.

Koliko potrebnejše bi bilo, če bi se od gotove strani skušalo prišteditи na drug način gotove, ne povsem potrebne izdatke, (seveda bi štedenje ne smelo začeti pri porabi peres in petroleja) kakor na primer: naročeno luksurjozno opremo sprejemne, ali predstojnikove sobe, odpravo poštnega urada iz občinskega doma, adaptiranje novih prostorov v poslopju sodnije, nesorazmerno naročevanje šolskih pripomočkov, harmonija, gramofona itd., ki gredo v težke tisočake in bi lahko dičili mnogokatero univerzo.

V naslednjem hočemo podati nekoliko statističnega materijala, ki naj osvetli, kako je že obtežen povprečno vsak gospodar tukajšnje občine in okolice, ki naj bi bil obenem tudi rahel «memento» našim upraviteljem.

Skupni občinski proračun za l. 1927 dosega fantastično svoto okroglih L 220.000 izdatkov; na samo občino Bovec odpade 190.919 lir nasproti stroškom leta 1926 L 168.822. Za kritje teh postavk se predvideva:

a) od posekanja gozda L 40.906,
b) od užitnine L 110.521,
c) ostalo: davek na živino 39.492 itd. itd.

K tej svoti je še prišteti državni davek v okrogl. znesku L 350.000; skupno tedaj L 470.000.

V okraju ni nikake industrije, zato je ljudstvo navezano le na dohodke živinoreje, toda svojih proizvodov vsled nastale nadprodukcije drugod, ne more oddajati in primerno vnovčiti.

Nasproti tem ogromnim svotam in nevštetim življenjskim potrebam 1243 oziroma 2339 prebivalcev stoji kot aktivni dohodek:

Vštevši vse okoliške vasi: 606 krav, 1115 ovc, 814 koza, 27 konj; od tega Bovec sam: 315 krav, 264 ovac, 127 koza in 18 konj.

Ne pozabljamo pri tem onih par srečnežev, ki s trdim akordnim delom v rabeljskem rudniku zaslužijo 15 do 25 lir dnevno, kar pa pravzaprav ne pride vsled le osamljenih slučajev v poštev.

Vprašamo tedaj, je človeško možno, da nosi 233 bovških in 217 okoliških gospodarjev-kmetov poleg vzdrževanja lastnih družin še okroglo L 350.000 državnega in 220.000 občinskega davka., to je povprečno na vsakega gospodarja po L 1270, in ali more prej navedena čredica živine kriti vse te potrebe in plačila?

Kljub vsemu pomanjkanju in stradanju se možnost sama izključuje. Naravna posledica temu dejstvu pa je, splošno ljudsko zadolževanje, ekonomični propad, in še naravnejša posledica temu bo v kratkem turobni glas bobna, ki pretežni večini zapoje gospodarski —requiem.

Kako hvaležno bi bilo tu pravo smotreno delo v korist in gospodarski dobrobit po vojni tako trdo udarjenega ljudstva! — — —

(Dalje na IV. strani)

MALI OGLASI

BERLITZ-SCHOOL Via Fabio Filzi 23, pouk in prevodi v vseh jezikih. 237

ZLATARNA N. Borsatti & Figlio, Trst, Corso 47 (lekarna Rovis) popravlja, prodaja in kupuje zlato, srebro po poštenih cenah. Govori se slovenski. 231

PO VIŠJIH cenah kot vsaka druga kupuje srebro, zlato in briljante zlatarna Portici Ponte Fabra. 203

KVAS najboljše vrste Soc. Ligure Lombarda po L. 5.30 kg. pri F. Raubarju v Ajdovščini. 209

ENONADSTROPNA, nova hiša, z velikim vrtom, se proda na periferiji Gorice. Naslov pri goriški upravi. 257

IZURJEN poslovodja za trgovino jestvin išče službe. Naslov pri Goriški upravi. 258

TRGOVSKI POMOČNIK, 17-18 let star, se sprejme. Via Giulia 29. 259

SLUŽKINJA, 16-19 letna, zmožna vseh hišnih del, se sprejme. Naslov pri tržaškem upravništvu. 261

ODVETNIŠKI uradnik želi sprejeti odvetniško službo i. s. kot vodja novo vpeljane pisarne v Trstu ali pa v okolici. Nastop s 1. aprilom. Plača po dogovoru. Ponudbe pod «Uradnik» na upravništvo. 262

STOLARNA, dobro vpeljana se proda ali da v najem z vsemi v to stroko spadajočimi stroji. Pojasnila daje F. Paternost v Postojni. 265

VEČLETNEGA vrtnarskega pomočnika ali samostojnega vrtnarja išče F. Paternost, hotelir v Postojni. Ponudbe z navedbo spričeval. 264

SAMO potom energičnega zdravljenja z Glykolom se ozdravi glavobol, šibkost, malokrvnost, obnemoglost. Izdelek lekarne Castellanovich, Trst, Via dei Giuliani 42. 229

CEPILNE POTREBŠČINE: cepilni vosek, cepilni noži «Kunde», žagice, škarje in druge sadjarske potrebščine prodaja Just Ušaj, Gorica, Travnik 4.

Centralna posojilnica v Gorici

registrovana zadruga z omejeno zavezo

vabi k

rednemu občnemu zboru

ki se bo vršil

v četrtek, dne 10. marca 1927., ob 10. uri dopoldne v uradnih prostorih

s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelništva.
2. Poročilo nadzorništva.
3. Odobritev letnega računa za leto 1926, razdelitev dobička, in določitev višine obresti glavnim deležem.
4. Slučajnosti.

Načelništvo.

Gospodarsko posojilno in kons. društvo v Bazovici

vpisana zadruga z omejenim poroštvom

naznanja svojim članom, da se bo vršil

redni letni občni zbor

za leto 1926

v nedeljo, 6. marca 1927. ob 14. uri, v lastnih prostorih.

DNEVNI RED:

1. Pozdrav predsednika.
2. Poročilo načelništva.
3. Poročilo nadzorništva.
4. Odobrenje letnega računa.
5. Volitev načelništva in nadzorništva.
6. Slučajnosti.

Bazovica, 24. februarja 1927.

ODBOR.

BABICA, diplomirana, sprejema noseče. Madonnina 10/II. 260

ELIZIR CHINA. Jako okusen. Vzbuja tečnost in je najboljše zdravilo proti želodčnim šibkostim in za rekonvalescenco. Steklenica L 6.—. Dobiva se samo v lekarni Castellanovich, Via Giuliani 42. 230

BABICA avtorizirana sprejema noseče. Govori slovensko. Slavec, via Giulia 29. 163

JE ORIGINALNO MAZILO ZNANEGA ZDRAVIRAČEVALNE KURJA OČESA DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH

FARMACIA SPONZA - Via Tor S. Piero 10 - Trst

Tvrdka H. PETRIČ v Postojni

priporoča svojo bogato zalogo ur, zlatih in srebrnih predmetov in raznovrstnih daril.

Zaloga originalnih šivalnih strojev «Singer». Prodaja tudi na obroke. Pouk v vezenju brezplačno. 193

V prodajalni 255

Corso 20

se nadaljuje

fulimentarna razprodaja

ZENNARO & GENTILLI

TRST - Skladišča: Via P. L. da Palestrina 3, tel. 225. Prodaja na drobno: Piazza in Via Renato Imbriani, tel. 2689. Prosta luka: Skladišče 4

Največja skladišča Julijske Krajine

tuzemskega porcelana stare in odlikovane tovarne RIHARD-GINORI Doccia (Firenze) s skladišči za tranzit in izvoz porcelana, lončevine, kristalov, stekla, namiznih in toiletnih servisov, damižan, črnih, belih in zelenih steklenic za lekarne.

PRILIKA: Velika partija porcelanastih krožnikov za dom in restavracije.

Cena za dva plitva in en globok krožnik Lit 9'60

Velika zaloga majoličnih umetnin, potrebščin za razsvetljavo, cevi za svetilke, tulipanov in klobukov za elektriko, kovinastih potrebščin in vseh drugih potrebščin. Steklene šipe, prozorne in barvane v vsaki meri, debelosti in kakovosti. Ornamentalne šipe, bele in barvane, katedralne, kristali v debelosti 40 mm, parabrise za avtomobile, navadno steklo za pode, debelo do 40 mm. Imitacije kristala do 2 metrov širokosti in 4 metre visokosti, debele 4 ½ do 6 mm.

Lastna tovarna za izdelovanje in brušenje zrcal, zvez v svincu in medenini, zatemnenih šip potom kisline ali peska.

Lastna hiša v Rojanu

Cene zmerne. Največja prikladnost.

Na zahtevo brezplačni ceniki in proračuni.

Kmetovalci in vrtnarji, Pozor!

Pristna in zajamčeno kaljiva poljska, vrtna, travniška in cvetlična semena dobite le pri tvrdki

„VINOAGRARIA" v Gorici, Piazza della Vittoria (Travnik) št. 4

Vsi stalni in večji odjemalci dobijo zastonj poučno knjižico iz vrtnarstva, ki jo je izdala tvrdka.

Zahtevajte ceniki! 259 Lastnik: JUST UŠAJ, agronom.

PODLISTEK (60)

V. I. KRIŽANOVSKA:

NEMEZA

ROMAN

Nato pa je zopet pomislil na Valerijino dobroto, na ljubezen, ki jo je izražal njen čisti, jasni pogled, in zavrgel je vsako misel na prevaro. Tedaj se je njegova jeza obrnila proti Samuelu in Kirchbergu: proti prvemu, ker se je vsilil v družbo, ki je ni bil vreden; a na drugega, ker si je drznil predstaviti njegovo ženo takemu plesalcu.

— Evo, kaj se dogaja, če se človek izneveri svojim načelom, — je zamrmral in vstal; — če ne bi jaz povedel Valerije v družbo, kjer je v vedni nevarnosti, da ne zadene na kako sodrgo, tedaj bi ne bilo niti povoda za take strupene govorice.

Kipeč od jeze je Raul začel iskati hišnega gospodarja. Hotel ga je poprositi, naj bo bolj izbirčen, ko predstavlja Valeriji plešočo mladino. Ko ga je našel, mu je rekel, da bi rad govoril z njim in tedaj sta se podala v oranžno dvorano.

Postala sta poleg skupine dreves, ne da bi slutila, da je tam še vedno Samuel sedel in da utegne slišati njun pogovor.

— Kaj je takega, knez? Zdi se, da ste zelo razburjeni? — je vprašal baron, ki je bil nemalo začuden zaradi tega tajnega pogovora.

— Evo, dragi baron, ravnokar sem zvedel, kdo je človek, ki ste mi ga predstavili pod imenom barona Waldena, in moral sem poslušati, da so mi znanci izrazili svoje opravičeno začudenje, ker pleše s kneginjo. Uvažujem vaše nazore, toda ne morem zatajiti načel, po katerih sem bil vzgojen; to še prenašam, da utegnem v vaših dvoranah naleteti na kakega Juda, toda prosim vas, da jih ne spravljate v dotiko z mojo ženo. Jaz čutim nepremagljivo zoprnost napram tem oderuhom, ki si kupujejo plemiške naslove, katere onečaščajo.

Baronovo lice se je zlovoljno zmračilo, toda ni utegnil odgovoriti, ker zgodilo se je nekaj nepričakovanega: bankir, bled kot smrt, je stopil izza drevja in obstal pred Raulom.

— Jaz nisem oderuh, — knez, — je rekel s tresočim se glasom, — dali mi boste zadoščenje za to žalitev; puščam vam izbiro orožja.

Raul ga je premeril s prezirnim pogledom; bil je videti miren kakor po navadi; njegovo lepo obličje je izražalo nadutost; žametaste oči pa so plamtele v jezni in brezmejni nadutosti.

— Zelo mi je žal, gospod Meier, da vam ne morem dati zadoščenja, — je hladno odgovoril poudarjajoč vsako besedo, — dvobojevati se morem samo s svojimi sovrstniki, t. j. z aristokrati po rodu. To, kar sem rekel, vas ne more užaliti, vi ste Izraelec, a kakšno je mnenje o tem narodu, veste. Poznam nekega Juda, ki se je zaljubil v hčer plemiča, računajoč pri tem na propast njenih sorodnikov. Zbral je vse njihove obveznice ter prisilil nesrečnico izbirati med dvojim: ali njega ali sramoto njenih sorodnikov. Takšno dejanje je hujše od oderuštva po mnenju vsakega pravega poštenjaka.

Še enkrat je premeril Samuela s pogledom hladnega prezira, nato se je obrnil in odšel. Bledo baronovo obličje je zagorelo; opotekel se je.

— Umirite se, prijatelj, — je rekel baron in mu stisnil roko. — Privedem ga k pameti, obljubljam vam, da uredim to zadevo. Ne trpim, da bi kdo žalil v moji hiši mojega gosta.

— Tudi meni je zelo žal, da sem bil razžaljen v vaši gostoljubni hiši, — je odgovoril Samuel in si prizadeval obvladati se; — toda jaz vas prosim, baron, da pustimo to stvar; vsi vaši sorodniki bi opravičevali kneza. Dovolj je že te sramote; zdaj bi se sam ne hotel biti z njim. Samo dovolite mi, da se odstranim, ker boste pač razumeli, da ne morem več ostati na plesu.

Ogorčeni baron ga je spremil do veže, sam pri sebi pa je sklenil, da mu bo s pogostimi obiski dokazal, kako spoštuje tega Juda.

VIII.

Ni mogoče opisati, v kakšnem stanju je bil Samuel, ko se je vrnil domov. Bes, zdvojenost, užaljen ponos in želja po maščevanju so divjali v njegovi razpaljeni glavi. Kakor ranjeni tiger se je premetaval po postelji in šele proti jutru je težki, mrzlični spanec potolažil nekoliko njegove razburjene živce.

Čez nekaj dni se je Samuel vidno popravil, toda v njegovem srcu se je vkorenínilo divje sovraštvo do Raula; tako slepo je bilo to sovraštvo, da se je včasih obrnilo tudi proti Valeriji. Bil je pripravljen tisočkrat žrtvovati svoje življenje, samo da bi se maščeval nad svojim kletim sovražnikom, ki mu je ugrabil ljubljeno žensko, ga imenoval oderuha, ga tako prezirno odbil in mu odrekel zadoščenje za vse žalitve. Ta misel ga ni ostavila niti za trenotek in ga je vedno bolj obvladovala, čim težja se mu je zdela izpolnitev njegove želje. Po cele ure je hodil gori in doli po svoji sobi ter si lomil glavo, da bi našel sredstvo, pogoditi naravnost v srce človeka, ki se je zdel neranljiv pod trojnim oklepom, ki so ga tvorili njegovo visoko pokolenje, veliko in trdno premoženje in brezhibno življenje.

Samuel je bledel in hujšal pod težo teh misli, ki so ga glodale. Včasih je docela obupal, da bo mogel kedaj zadostiti svoji maščevalnosti, a takoj nato je začel znova trdovratno iskati sredstva za dosego smotra.

V takem nastroju duha je umevno, da je popolnoma hladno sprejel vest, da bo Ruta v kratkem mati; vendar pa je ta okolnost nekoliko zbližala zakonca; Samuel je smatral za svojo dolžnost reči ženi nekaj besed utehe in bedna Ruta, katere bolno srce je hrepenelo po spravi, je prerušila svoj molk in med zakoncema se je napetost v odnošajih nekoliko ublažila.

Nekega jutra, ko je oče pl. Rote prišel v obiske k svojemu bivšemu učencu, kot je obljubil, ga je vprašal:

— Ali ste bolni, baron? Ravnokar sem srečal zdravnika, ki je šel od vas.

— Ne, moja žena je bolna; nahaja se v zadnjem času nosečnosti.

— Aj! kmalu postanete oče! Častitam vam, prijatelj, in upam, da bo ta veseli dogodek zbrisal zadnjo sled nesrečne preteklosti. Tudi kneginja Valerija pričakuje otroka.

— Za kateri čas? — je vprašal bankir, prizadevajoč si skriti za tem vprašanjem svojo razburjenost.

— Proti koncu junija.

Samuel se je zdrznil; peklenska misel, ki mu jo je vzdihnil srd, se mu je vsedla v glavo.

Nestrpno je pričakoval, kdaj bo duhovnik odšel. Ko ga je pospremil do vrat, se je zaprl v svojo sobo, da bi v samotnem miru pretuhtal svojo namero. Tudi Ruta je pričakovala porod za h koncu junija. Če bi se mu posrečilo zamenjati otroka (posebno če bosta dečka), tedaj je pridobil orožje, s katerim je utegnil svoj čas smrtno zadeti človeka, ki ga je sovražil iz vsega srca.

Omenjamo samo še železni most v Čezsoči, čez katerega gre dnevno stotine kvintalov lesa, ki pa stoji le po božji milosti na šibkih treh pilotih pokoncu. Z majhnim stroškom bi se dalo izpodkopane temelje stebrov popraviti. Ko pridejo enkrat spomladni nalivi, bo mogoče že prepozno in bo poprava stala ogromnih tisočakov, ki jih ljudstvo nima. Ni izključeno tedaj, da pojde iskat svojega lesenega kolega iz Loga-Čezsoškega — morda pa ga slednji tudi že čaka tam kje ob Zdobi.

Pa še nekaj, kar nam je posebno na srcu.

Verujemo v korektnost in doslednost višje oblasti in upamo, da te namere z ozirom na koristi in dobrobit ljudstva prepreči in onemogoči. Vsi se oklenimo gesla g. vladnega poglavarja — šteditи na splošni dobrobit. — To veljaj za posameznega gospodarja, a veljaj tudi za one, ki jim je poverjena javna uprava.

Za danes naj zadostuje to, pa prihodnjič kaj več in bolj zanimivega.

Moriturus.

IDRIJA
Prireditev

Po dolgem času so se v nedeljo dne 20. t. m. zopet odprla vrata našega gledišča in prireditev željno občinstvo je napolnilo dvorano vzlic temu, da je bila prireditev naznanjena šele v nedeljo zjutraj, ker je dovoljenje zakasnelo.

Kaj naj rečemo? Veseli smo naše besede, ki se je znova oglasila z odra, veseli predvsem zato, ker je bila vsa zima tako dolgočasna. Igrali so ljudsko igro «Repoštev». Če premotrimo razmere, v katerih je nastala, zamoremo reči, da je bila vzlic nedostatkom dobra. Vendar bi zamogli zahtevati drugič predvsem pravilnejše in čistejše slovenščine, ki se da tudi pri vajah v društvenih prostorih vpeljati in uveljaviti. Sicer pa so ljudje odnesli ugoden vtis.

Da igra ni bila na onem mestu kot bi morala biti je predvsem krivda v tem, da igralci niso imeli vaj na odru. Šele v nedeljo, to je tik pred prireditvijo so smeli na oder. Gledišče je last rudnika. In ne vemo čemu rudniško vodstvo ne dovoli uporabe odra vsaj 14 dni pred prireditvijo. Jasno je, da se zamore igro dobro naštudirati le na odrskih deskah in da je zato potreba vsaj nekaj vaj tam. Gotovi smo, da rudniško vodstvo nima namena, manjšati lepoto predstav s tem, da odra ne dovoli in se obračamo nanj tem potom s prošnjo, da drugič upošteva dejstvo, da treba prositi dovoljenja v oddaljeni Gorici in ne več v Idriji ter dovoli uporabo odra v potrebnem času. Do sedaj je to bilo vedno in se ni zgodil nikak slučaj, kjer bi bil oder recimo [illegible] kako drugače oškodovan. Upamo, da bo vodstvo upoštevalo to skromno željo in ukrenilo potrebno. — I. V.

Znanost in umetnost

Šestdesetletnica dinamoelektriškega stroja

Leto 1927. je posvečeno pomnemu slavju elektrike in njenih zmag v elektrotehniki.

3. marca bo sto let, odkar je utisnil za večno oči Alessandro Volta, izumitelj po njem imenovanega Voltovega člena, s katerim se je prvič lahko proizvajal trajen električni tok. Spominu Aleksandra Volte se nameravam razdolžiti na drugem mestu.

Danes bi rad predočil čitatelju bistvo in važnost dinamoelektričnega toka, kakršnega slavil svojo šestdesetletnico in kateremu moramo nedvomno pripisovati največje zasluge pri razmahu ne samo elektrotehnike, temveč moderne tehnike in znanosti sploh.

Vse naše snovanje in delovanje je danes tako tesno spojeno z uporabo močno napetega električnega toka, kakoršnega nam daje dinamoelektriški stroj, da si brez njega sploh ne bi mogli misliti kulturnega življenja naše dobe.

Iz črnega in iz belega premoga črpa dinamski stroj silno energijo in jo usužnjeno gili skozi tenko žico na nedogledne razdalje, kjer po človeški volji goni težke stroje in prevaža ljudi in tovore, kjer pričara v temni noči dan in v mrzli zimi prijetno toploto, kjer z magično silo razkraja materijo v svoje elemente in iz teh zopet gradi nove, deloma celo prej nepoznane snovi.

Pretvorba električnega toka v druge energije je danes tako raznovrstna in tako splošno razširjena, da gotovo ne srečamo v kulturnem svetu panoge življenja, kjer ne bi vladala predvsem elektrika.

In vse to je delo, ki ga je dosegel v bornih šestdesetih letih dinamoelektriški stroj.

Možnost takega stroja je ugotovil sicer že dobrih 30 let prej veliki samouk Mihael Faraday z odkritjem električke indukcije.

Ako ovijemo namreč okoli železne palice izolirano kovinsko žico večkrat v enakem smislu in pošiljamo električni tok skozi žico, se železna palica omagneti. Elektrika je torej izvabila magnetizem. Faraday pa je pravilno sklepal: Ako se da pretvarjati elektrika v magnetizem, mora biti tudi obratna pretvorba mogoča; magnetizem mora vzbujati elektriko.

In že l. 1831. je lahko s poizkusom dokazal pravilnost svoje domneve. Ako ovijemo namreč kakor zgoraj kovinsko žico, toda ne okoli železne palice, temveč okoli lesene votle tuljave, opazimo med obema koncema žice električne iskre, ko premikamo skozi tuljavo magnetno palico. Po magnetizmu se da torej vzbujati elektriko.

Seveda je bil pri prvih poizkusih vzbujeni električni tok silno slab, toda Faraday je bil trdno prepričan o dalekosežnosti svojega izuma. Ko je prvič pokazal te poizkuse članom znanstvene ustanove Royal Institution v Londonu, je izjavil: Iskra je tako majhna, da jo le s težavo opazimo, toda sledile bodo druge iskre, ki bodo uporabljale to silo v najbolj važne svrhe. Faraday sam je bil vdan samo čisti znanosti in se ni dalje pečal z izrabo tega izuma v praktične svrhe. To je prepustil drugim, ker je bil prepričan, kakor je sam poudaril, «da se bo njegov izum itak v teku časa razmahnil do najvišje popolnosti.»

In Faraday je imel zopet prav. Njegov izum so začeli pridno izkoriščati drugi in sicer s pridom.

Že l. 1832. sta izdelala Francoz Pixii in Italijan Dal Negro taka generatorja električnega toka. Toda ta stroja sta se razlikovala od Faradayeve prvotne priprave po tem, da ni tuljava mirovala in se magnet v njej premikal, temveč da se je vrtela tuljava med dvema magnetnima poloma. Ta sprememba se je v bistvu ohranila pri vseh naslednjih strojih.

Nadaljni razvoj teh strojev je združen z imeni Ritehde, Saxton, Clarke, E. Stoehrer, Petrina in končno z imenom Werner Siemens, o katerem bomo morali še govoriti.

Kljub vsem tem dopolnilom pa stroj ni mogel priti do pravega razmaha, predvsem radi tega ne, ker ni bilo mogoče ustvariti dovolj močnih trojnih jeklenih magnetov.

Kajti čim večji so postajali uporabljeni magneti, tem bolj jih je slabil po električnem toku zopet izvabljeni nasprotni magnetizem.

Napredek je bila vsekakor misel, nadomestiti trajne magnete z elektromagneti, kjer se vzbuja magnetizem po električnem toku, kakor smo to višje gori opisali. V to svrho so najprej uporabljali električni tok Galvanske baterije. L. 1866. pa je Wilde v Birminghamu začel proizvajati v to potreben tok s posebnim majhnim elektromu stroju je bila delamožnost magnetiškim generatorjem.

Toda tudi tako izpopolnjene razmeroma ozko začrtana.

Zadnje ovire je odpravil Werner Siemens z znanim dinamoelektriškim principom. S tem je šele magneto-električki stroj dosegel take fantastične sile, o katerih se ni sanjalo niti samemu Siemensu.

Siemens je namreč spričo Wildovih uspehov sklepal takole: Čemu bi se dobavljal za omagnetenje potrebni električni tok od zunaj, ko ga itak ustvarja sam stroj. Vsak kos železa je, ako že ne radi drugega, zaradi zemeljskega magnetizma nekoliko magnetičen. Ta magnetizem pa zadostuje, da vzbudi v vrteči se tuljavi električni tok. Ako gre ta, sicer slab tok, skozi žico, ki je ovita okoli tega le malo magnetičnega železa, se magnetizem istega ojači. Jače omagneteno železo vzbuja jačji električni tok, ki zopet še bolj ojači magnetizem železa. Tako se stopnjuje jakost električnega toka do višine, ki je omejena le po tehniških težkočah pri gradbi stroja samega.

Koncem decembra 1866. je bil na tem principu zgrajeni stroj končan Krstni dan pa je bil 17. januarja 1867., ko je po Flettnerjevih rotorjih znani profesor Maynus predložil berlinski znanstveni akademiji načrt novoizumljenega stroja, ki mu je Siemens sam dal ime dinamoelektriški stroj, in ki ga danes krajše nazivljemo tudi dinamski stroj ali še krajše samo dinamo in slovensko manj pravilno tudi dinamo stroj.

14. februarja istega leta je poročal brat Wilhelm o tem izumu londonski znanstveni družbi Royal Society. Komaj pa je bil končal svoje predavanje, se je oglasil profesor Wheatstone in predložil družbi dinamoelektriški stroj, ki ga je bil sestavil neodvisno od Siemensa po istem principu. Da, oglasil se je celo tretji izumitelj, Varley, ki je že koncem decembra, ko je Siemens delal svoje prve poizkuse z novim strojem, zaprosil za angleški patent na sličen stroj in predložil tudi v zaprtem ovitku načrt.

Čas je bil pač zrel za izum dinama in ista ideja se je istočasno porodila v več ljudeh. Dinamo so potemtakem izumili Siemens, Wheatstone in Varley, kot pravi in prvi izumitelj pa se splošno priznava Werner Siemens, ki je dal tudi novemu stroju še danes splošno rabljeno ime: dinamoelektriški stroj.

L. Č.

Gospodarstvo

SEMENA, KMET. POTREBŠČINE
Tržaška kmetijska družba v Trstu ima v zalogi:

Semena, vrtna in poljska, dospela iz Nemčije.

Trave in detelje zajamčene zadnjega pridelka, detelje brez predenice.

Razno kmetijsko orodje ročno in vprežno; pocinkano žico za vinograde, šape okoličanske in kraške, železne vile, grablje, cepilne nože, drevesne škarje, ter razno drugo orodje.

Drevesni karbonilej ali tendrin, preizkušeno sredstvo zoper škodljivce in zajedavce sadnega drevja.

Umetna gnojila. Mešanica za krompir, superfosfat, kalijeva sol, amonijev sulfat, čilski soliter.

Čebelarske potrebščine nam dospejo v kratkem.

ŽVEPLO IN MODRA GALICA

Bliža se čas preskrbe. Ne zamudite določiti vašo potrebo. Cene modri galici, nemški v sodih, smo določili za naročila, ki dospejo do zadnjega t. m. po lir šterlin 21.10, cif Trst, neocarinjeno.

SEMENSKI OVES IZ ČEŠKE

sprejemamo naročila le do zadnjega t. m.

SEMENSKA AJDA

Vsako leto je težko dobiti pravo semensko ajdo. Vzroki: prepozna naročila.

KOSE ZNAMKE «MERKUR»

Zadruge in preprodajalce, kateri potrebujejo večje število kos «Merkur», vabimo, da prijavijo množino, ki jo bodo potrebovali, ker bomo naročili le toliko, kolikor predvidevamo, da jih lahko oddamo.

Predznambe in naročila je poslati na naslov:

Tržaška kmetijska družba v Trstu ul. Torre bianca 19.

Semenski krompir iz Jugoslavije.

Posameznim naročnikom javljamo, da je dospel semenski krompir «Oneida» v Trst, ter da smo onim, kateri so naročili odpošiljatev po železnici, odposlali. Ostale, ki so naročili blago pustiti v skladišču, vabimo, da ga čim preje dvignejo.

Zgodnji krompir «Rožnik» dospe tekom tega tedna.

Tržaška kmetijska družba v Trstu
ul. Torre bianca 19.

BORZNA POROČILA.

Amsterdam 910-920, Belgija 314-322, Francija 89-89.50, London 110-50-111, New-York 22.65-22.85, Španija 378-386, Švica 437-443, Atene 29-30, Berlin 540-550, Praga 67.50-68, Ogrska 398-406, Dunaj 318-328, Zagreb 40-40.50.

Uradna cena zlata (22. 2.) lir 440.14; vojnoodškodninske obveznice 61.60.

RAZNE ZANIMIVOSTI

KRALJEVSKI PURPUR NI BIL PURPURNE BARVE

Kraljevski purpur ali škrlat ni bil resnično purpurne ali vijoličaste barve, temveč raje globoko karmezinastordeče. Za nas je ta razlika v imenih barv brez važnosti, ker rabimo le izraz škrlat, pa naj že ta pomenja vijoličnordečo ali pa krvavordečo barvo.

Skozi dolga stoletja je bil škrlat nekak simbol kraljevske oblasti, škrlat je bila kraljevska obleka. Resnično škrlatno barvo so izdelovali pred mnogimi stoletji v mestu Tyre. Bila pa je tako neizmerno draga, da so z njo barvana oblačila mogli kupiti samo kralji. Pozneje se je zgodilo, da je umetnost izdelave škrlatne barve izginila, in številna stoletja so pretekla, preden je človeštvo zopet našlo izgubljeno skrivnost. V starih dobah so poznali ljudje torej le tyrijanski škrlat. Le kralji in najvišji cerkveni dostojanstveniki so ga mogli nositi. Radi tega je tudi postal znak kraljevske moči in najvišjega sijaja. V starem Rimu je postal škrlat tako izključna last cesarja, da je bila določena smrtna kazen za vsakega, ki bi se ga drznil nositi. Po svetopisemski besedi je Bog naročil Mojzesu, naj rabi le škrlat pri tabernaklju; oblačila visokega duhovnika so bila tudi iz škrlata. Celo paganske bogove so odevali s škrlatom, ki edini je mogel potolažiti njihovo jezo.

Rdeči kardinalski plašči so še danes spomin na nekdanjo slavo in odličnost škrlata.

Iz česa so napravljali škrlatno barvo? V vodah na vzhodnem delu Sredozemskega morja živijo majčkeni mehkužci, ki nosijo tuje ime «Purpura». Te živalice so bile edini vir škrlatne barve. Kdaj so ga odkrili, seveda ni z gotovostjo znano, gotovo pa je, da je bil škrlat poznan davno pred krščansko dobo — Virgil sam omenja «tirijsko mureks». Najznamenitejši kraj za proizvajanje škrlatne barve se je nahajal v bližini mesta Tyre, zato je tamošnji škrlat dobil ime tirijski. Da so dobili pravo barvo, so mešali sokove iz dveh vrst mehkužcev (školjk).

V vsaki živalici je bila samo majčkena kapljica dragocenega soka. Ta je prihajal iz majhne bele žilice ali žleze v bližini glave. Da so ga dobili, so morali žilico ali žlezo prebosti ali pretrgati z iglo. V začetku je bil sok brezbarven, pod vplivom solnčne svetlobe in posebnega procesa se je spremenil polagoma v globoko rdečega. Škrlatna barva je bila znamenita tudi radi svoje popolne neizbrisljivosti.

Dovoljenje za izdelavo kraljevske barve so iztočni cesarji podeljevali le majhnemu številu ljudi. Umetnost je morala ostati tajna. Okoli Ivanajstega stoletja pa, ko so preštevilne vojne raztrgale staro rimsko cesarstvo, je s slednjim izginil tudi tirijski škrlat.

Tri stoletja pozneje se pojavi škrlat zopet, a zdaj ne več ob Sredozemskem morju, nego na skrajnem zapadu Evrope: na obali Irske. V morju ob Irski tudi živijo mehkužci «purpura». Barvo iz njih so se naučili delati irski ribiči proti koncu petnajstega stoletja in jo rabili za barvanje ženskih oblek. Iz cesarske palače se je preselil škrlat v ribiško kočo. Kakor pravi neka stara zgodba je bil Angležu, ki je v sedemnajstem stoletju spoznal v barvi irskega ribiča, pristni davno izgubljeni tirijski škrlat. Zvedel je za starega ribiča, ki se je preživljal z izdelovanjem krasnobarvnih tkanin za odlične gospe v deželi. Šel je k njemu in zvedel, da dobiva mož barvo iz majhnih školjk. Ker mu je bila nekoliko znana zgodba o tirijskem škrlatu, je nabral množino školjk in po dolgih poizkusih se mu je končno posrečilo dobiti pristno kraljevsko purpurno barvo.

Tudi danes si milijonar lahko privošči pristni kraljevski škrlat, če se mu ne smili denar, kajti tudi danes je neizmerno drag. Nekdanjo slavo pa je izgubil docela. Suhoparna kemija zna izdelati najkrasnejši škrlat iz premogove smole in škrlat ki je tako po ceni, da si ga privošči lahko vsak.

F. M.

Drakonične kazni

V Ameriki sodijo zelo strogo v zadevah nravnosti in mož, ki se drzne nagovoriti žensko na cesti, se izpostavi policijskemu preganjanju. Policija ga lahko v taken slučaju zapre. Iz Ohame poročajo o naravnost drakonični kazni: Trije vojaki, nekoliko pijani, so objeli in poljubili tri študentke. Pri obravnavi so bili obsojeni voditelji na petnajst let in ostala dva tovariša na deset let ječe vsak. To so kazni, ki jih dobivajo v Evropi navadno morilci. Toda pristojnemu vojaškemu poveljniku se je zdela ta kazen vendar le prehuda, po dolgem trudu se mu je posrečilo, da se je ponovno obravnavalo o predmetnem prestopku in v tej drugi razpravi so se kazni znatno znižale: vsi trije so dobili po dvanajst mesecev ječe, šest za pijanost in šest za prepovedan poljub.

Zamorci postajajo kulturni.

Medtem ko hrepeni v Ameriki vsak državljan po lastnem avtomobilu, so zamorci v Afriki skromnejši. Cilj njihovega hrepenenja je dežnik. Guverner francoske vzhodne Afrike zagovarja v svojem poročilu francoskemu trgovskemu ministrstvu večji uvoz dežnikov. «Ni ga delavca, ribiča, kmeta,» se glasi v poročilu, «ki bi ne nalagal svojih prihrankov, da si kupi dežnik, ki ga ne brani samo solnca in dežja, marveč mu — in to v prvi vrsti — da potreben ugled in ga napravi elegantnega.» Vsekakor se mora zaznamovati želja po dežniku kot nekak napredek kulture. Doslej so nosili samo malo cunjo okrog ledij, dragocen obroč v nosu, sedaj so izpopolnili svojo toaleto še z dežnikom. Kultura prodira tudi v najtemnejše džungle osrednje Afrike.

Šahovska tekma v New Yorku

V soboto se je začela v New Yorku šahovska tekma. Dva velika mojstra se ne udeležita te tekme, dr. Lasker, Nemec, in Rus Bogoljubov. Prvi, ker ni bil vabljen, drugi, ker mu niso mogli obljubiti honorarja, ki ga je zahteval. Poleg Capablance se udeleže te tekme še Aljehin, Memcovizc, Slovenec Vidmar, Marshall in Spielmann. Ker bo moral vsak proti vsakemu igrati štiri igre, bo trajalo tekmovanje v New Yorku najmanj štiri tedne.

Mišja nadloga.

V okraju Kern Counth v Kaliforniji (Severna Amerika) so se nenadoma pojavile miši v ogromnih množinah. 30 tisoč ha zemlje so miši že do golega oglodale. Farmerji se borijo z vsemi sredstvi, a doslej brez pravega uspeha. Napravili in izkopali so se med polji jarki, kamor so se vrgla zastrupljena žitna zrna. Poginilo je miši na tisoče in tisoče, toda milijonske armade so korakale naprej. Ljudje so si dali prinesti iz mest na tisoče mačk, a tudi te niso imele pravega uspeha, ker dosežejo te poljske miši velikost podgane. Kjer ni drugega, napadajo miši obleko. Mnoge kmetije so se morale izpraznити, kajti miši se ne ustavijo pred stanovanjem. Sedaj so se kmetje obrnili naravnost na gospodarski oddelek v New-Yorku, ki je takoj odposlal izvedenca v preganjanju glodalcev. Izvedenec je potolažil kmete, prišedši na lice mesta, da upa rešiti okraj Kern Counth v enem mesecu vseh štiridesetih milijonov miši.

Dama s kožuhom.

Pred dnevi je vzbujala na glavni promenadi v Baci-utca v Budimpešti občo pozornost elegantna dama. Bila je lepa. Vedno je bila sama v restavraciji, v kavarni, v sladčičarni, vedno v svojem dragocenem kožuhu, ki ga ni nikdar slekla. Ljudje so ugibali, kdo neki mora biti ta gospa; govorili so o njej kakor o kaki indijanski princesi, o kaki ljubici visoke diplomatske osebnosti, a trudili so se zaman, elegantno gospo je še dalje obdajala skrivnostna tajna. Dokler je ni naznanila lastnica velikega modnega salona policiji, češ, dvanajst krasnih oblek si je bila naročila v kratkem času, a nobene noče plačati. Pripeljana na policijsko stražnico, ni hotela odložiti gospa kožuha, ker ni imela pod njim nobene obleke. Naročala je nove obleke, a jih takoj prodala, da se je zamogla še nadalje gibati med elegantnim svetom. In s kožuhom na sebi je odšla v zapor premišljevat resnico reka, ki pravi, da hodi vrč toliko časa k vodnjaku, dokler se ne razbije.

Čuden dobrotnik

Bogat Anglež, Jeremias Bentham po imenu, je zapustil londonskemu vseučilišču zelo veliko ustanovo, ki je spominjala na radodarnost amerikanskih milijonarjev, toda pod edinim pogojem, da se mora udeleževati truplo njegovo, nagačeno in pomumljeno, vseh pomenljivejših profesorskih sej. Z ozirom na visokost ustanove je prevzelo vseučilišče to mučno obvezo nase tako, da je pri vsaki seji, kadarkoli pridejo profesorji skup, tudi gospod Bentham zraven, popolnoma oblečen. Ko je pred nedavnim časom obiskala angleška kraljica vseučilišče, je bila prenešena mumija ustanovnika na posebnem stolu v dvorano, kjer so dobrotnika predstavili kraljici. Poročilo, ki popisuje ta prizor, pravi, da je gledala kraljica gospoda Benthama z velikim zanimanjem in še večjim začudenjem.

DAROVI

V počastitev spomina blagopok. g. Antona Čok-a daruje Josip Jamšek iz Opčin 25 lir za Šolsko društvo.

JAKOB BEVC
urarna in zlatarna
Trst, Campo S. Giacomo 5
Zlato kupuje v vsaki množini po najvišjih cenah.
Krone plačuje višje kot vsi drugi. 186
Zaloga raznovrstnih ur in zlatenine.

Najvišje cene plačujem za
186
KOŽE

kun, zlatic, lisic, dihurjev, vider, jazbecev, mačk, veveric, krtov, divjih in domačih zajcev itd. itd.
Sprejemajo se pošiljatve po pošti.
D. Windspach - Trst
Via Cesare Battisti 10, II. nad., vrata 16

Velikanski dohodi dunajskega
POHIŠTVA
navadne in finejše vrste
ki se bo prodajalo po starih, nizkih cenah.
Na drobno. Na debelo.
Največje jamstvo.
R. CAMPONOVO
Viale XX Settembre 33 - Trst
Tel. 793 188

Tržaška posojilnica in hranilnica
registr. zadruga z omej. poroštvom
uraduje v svoji lastni hiši
ulica Torre bianca 19, I. n.
Sprejema navadne hranilne vloge na knjižice, vloge na tekoči račun in vloge za čekovni promet, ter jih obrestuje
po 4%
večje in stalne vloge po dogovoru
Sprejema „Dinarje" na tek. račun in jih obrestuje po dogovoru.
Davek od vlog plačuje zavod sam.
Daje posojila na vknjižbe, menice, zastave in osebne kredite.
—— Obrestna mera po dogovoru. ——
Na razpolago varnostne celice (safe)
Uradne ure za stranke od 8.30 do 13 in od 16 do 18.
Ob nedeljah je urad zaprt.
Štev. telef. 25-67. 179
Najstarejši slov. denarni zavod

FERRO CHINA PIGATTI
Okrepčevalno sredstvo, predpisano od zdravniških avtoritet proti MALOKRVNOSTI, BLEDICI in za OKREVANJE 180
LEKARNA ZANETTI - TRST - Via Mazzini

Predno nakupite kakršnoslbodi 181
POHIŠTVO
obiščite v lastnem interesu skladišča tvrdke
ALESSANDRO LEVI MINZI
TRST - VIA RETTORI 1 - MALCANTON 7-13

MOČ PRETEKLOSTI
Roman v treh delih
Spisala V. J. Križanovska.
Iz ruščine prevedel IVAN VOUK.
Cena L 6·—, po pošti priporočeno L 7·40. V inozemstvo L 8·60 proti v naprej poslanemu znesku. - Roman je izdala iz založila Tiskarna Edinost. - Prodaje: Tiskarna Edinost v Trstu, Via S. Francesco 20/I., - Knjigarna J. Štoka, Via Milano 37 v Trstu, - Nar. Knjigarna, Gorica, Carducci 7. - Katoliška knjigarna, Gorica, Carducci 4. Kraigher Josip, Postojna.
Vezane v originalne platnice (cena L 10) se dobi v knjigarni STOKA.

Tiskarna Edinost v Trstu
Izvršuje vsa tiskarska dela v najmodernejem stilu kakor tudi v večbarvnem tisku. Razpolaga z najmodernejimi stroji, črkami, Lynotype, stereotypijo ter rotacijskim strojem. Vsa naročila se izvršujejo točno in po zmernih cenah.
Ul. S. Francesco d'Assisi 20